POLITIKAI NAPILAP

DÁTUM

1989 · V · 31 · SZERDA

I/23. » S MOST A DOLOGRA « ÁRA: 4,80 Ft

Kormánypárti ellenzék?

A Magyar Nemzet szombati (május 27-i) vezércikke páratlan eseménynek nevezi, hogy előző nap a kormány döntése mellett tüntettek olyan társadalmi szervezetek támogatói, amilyen az eddig inkább ellenzéki miliőben mozgó Duna Kör. Meg kell azonban mondanom, hogy ezen a tüntetésen, amely a nagymarosi építkezés felfüggesztését üdvözölte, sokan épp azért nem vettek részt, mert elhibázottnak tartották a demonstrációra mozgósító felhívás alapszínezetét, a Németh Miklóst támogató, szinte kormánypárti jellegét.

A tüntetés szervezői hangsúlyozták, hogy a magyar környezetvédők nem akarnak öncélúan szembehelyezkedni a kormánnyal, hanem konstruktív módon készek elismerni a helyes döntéseket.

Ez eddig rendben is volna. Annál is inkább, mivel a Duna Kör — akár a többi hasonló környezetvédelmi szerveződés — nem politikai párt és nem tartozik az ellenzékhez. Ugyanakkor tisztában kell lennie viszont azzal, hogy tömegei javarészt, főleg pedig legharcosabb támogatói, igenis a politikai ellenzékhez tartoznak. Az ellenzéki tömegeket azonban korántsem hatotta meg annyira a nagymarosi építkezés felfüggesztése és a kormánynak ezzel összefüggő ausztriai és csehszlovákiai puhatolózásai, hogy ezek fejében készek lennének feltétlen bizalmukat kinyilvánítani a még mindig kommunista kormány iránt.

Figyelemre méltó, hogy eközben számosan arról igyekszenek meggyőzni a bizalmatlan közvéleményt, hogy a kormány jellegében immár döntő változás megy végbe. A Magyar Nemzet már hivatkozott vezércikke szerint például perdöntőnek látszik a magyar kormány önállósodási szándéka. Ez az önállósodás természetesen a pártközponttal szemben értendő, jóllehet, Németh Miklós továbbra is a kommunista párt Politikai Bizottságának a tagja és megváltozott összetételű kormánya egy híján még mindig csak párttagokból áll.

Az is igaz persze, hogy a kommunista pártban szerveződnek a mélyreható reformot kívánó erők, és Németh Miklós mind nagyobb mértékben támaszkodhat rájuk. Elismerem akár azt is, hogy a PB-tag kormányfő ehhez a párton belüli küzdelemhez igényt tarthat az ellenzék jóindulatára. Ebben az értelemben magam is helyeslem, hogy a május 26-i tüntetés szervezői alá kívánták támasztani a kormányfő döntését, illetve ezáltal erősíteni kívánták pozícióját a konzervatívokkal és a centrummal szemben. Ám tökéletesen megértem, ha az ellenzéki tömegek keveslik Németh Miklós és a kormány intézkedéseit, főleg pedig erőtlennek tartják szembeszegülését a Grósz-féle csoporttal.

A Magyar Nemzet cikkírójának véleményével szemben nem az a perdöntő, hogy a kormánynak szándéka az önállósodás, hanem az, hogy valóra váltja-e szándékát. A párton belül sem az jelent minőségi változást, hogy a reformkörök megszerveződnek, miközben Horn Gyula kijelenti, hogy a pártban nincs válság, vagyis elkendőzi a konfliktust. Csak a reformerők teljes győzelme hozná meg a fordulatot. Nehéz elképzelni ezt a győzelmet addig, amíg Grósz Károly ül a főtitkári székben, és amíg nyíltan meg nem ütköznek a konzervatívokkal.

Lengyel László, az ismert reformközgazdász, május elején azt az új elgondolást körvonalazta, hogy az MSZMP helyett a kormány váljék új hatalmi központtá. De azzá lehet-e, amíg nem szánja rá magát, hogy szembeszálljon a pártközponttal? És rászánhatja-e magát, amíg a kormányfő és miniszterei csaknem mind párttagok és amíg az ellenzékkel szemben egyetlen döntésformáló erő a pártközpont, a pártapparátus? Miféle programja lehetne egy olyan kommunista kormánynak, mely elszakadt saját hatalmi támaszától és gyökereitől? Lengyel László szerint a kormánynak a mindennapi tennivalókkal kellene foglalkoznia, de úgy, hogy ne kötelezhesse el magát egyetlen stratégiai kérdésben sem. Ezekről a nemzeti kerekasztal mellett szülessenek a döntések.

Ám vajon létrejöhet-e ilyen nemzeti kerekasztal, nem billeg-e majd a lába, ha a támaszául szolgáló erők nem bontakoznak ki világosan, ha a régi hatalmi struktúra koncepciója nyíltan meg nem ütközik az újjal? Az Ellenzéki Kerekasztal kinyilvánította; nem zárkózik el attól, hogy az országgyűlés meg a kormány képviselői is részt vegyenek a nemzeti közmegegyezést célzó vitában, de csak a hatalmat gyakorló párt tárgyaló küldöttségében. Az ellenzék nyilvánvalóan nem adja fel eddigi álláspontját és nem hajlandó valami amorf halmaz részeként tárgyalgatni.

Bármennyire képlékeny is a helyzet, bármennyire zavarban van is a hatalom, a frontvonalak összekuszálása aligha vezet eredményre.

A Magyar Nemzet vezércikkírója szerint a reformerek és konzervatívok körvonalazódó összecsapásában a társadalomnak nincs más esélye, mint hogy a kormány mellé álljon. Ellentmondok ennek. A társadalomnak az ad esélyt a kibontakozásra, az ellenzéknek az módot politikája hatékonnyá tételére, ha nyomást gyakorol a kormányra, és magát a pártot is nyomás alá helyezi. Nem lehet és nem szabad elkerülni e kommunista párton belüli válságot, amiből azonban nem romhalmaznak kell előállnia, hanem a reformkörök világos és szilárd győzelmének. Mert bármennyire igaz is, hogy a magyar többpártrendszer még csak születőben van, a kormány nem lebeghet a társadalom fölött, annak pártra vagy pártokra kell támaszkodnia. És egy kommunista kormány támasza aligha lehet valamely ellenzéki koalíció, miközben saját kommunista pártja szétmállik. A legkonstruktívabb ellenzék sem válhat a kormány pártjává, mert ezzel léte alapját semmisítené meg.

A kibontakozásnak két pillére lehet. Az ellenzéki koalíció és a kommunista párt reformerői. Ha a reformkommunisták hamarosan végleges győzelmet nem érnek el a saját pártjukban, úgy halaszthatatlanná válik egy pártonkívüli jellegű szakértői kormány felállítása, amint ezt a Szabad Demokraták Szövetsége már korábban javasolta. Ez a szabad választásokig maradna hivatalban. Akár az egyik, akár a másik lehetőség valósul azonban meg, az ellenzéknek nincs más útja, mint amelyen elindult: összehangoltan lépni fel és nyomást gyakorolni a kormányra, a kommunista pártra. Ami persze nemcsak tárgyalóasztal mellett hangoztatott követeléseket jelent, hanem a tömegmozgalmat is. Mindehhez pedig nem rózsaszínű illúziók kellenek, hanem tömegesen kell létrehozni az ellenzékhez tartozó pártok szervezeteit.

Egy olyan kompromisszum, amely az Ellenzéki Kerekasztal egységének megbontásából jönne létre, és amelyben egy alkotmányjogi értelemben erős köztársasági elnök egyfelől az egyértelműen meg nem tisztult kommunista pártra, másfelől egy populisztikus jellegű Demokrata Fórumra támaszkodva próbálná végrehajtani a gazdaság szanálását, a visszarendeződés komoly veszélyét hordaná magában.

Gadó György

Igazi emlék-művek

A világ első Kossuth-szobra Siómaroson... és a közigazgatásban „rátelepedett" Balatonszabadin a megújhodott első világháborús emlék: a magyar korona és a második világháborút idéző évszám az idén került rá.

fotó: Kapfinger András

ManDÁTUM

Folt hátán folt

Az Országházban még mindig nem készült el a szavazatszámláló berendezés, amely elektronikus úton, számítógéppel dolgozná fel a képviselők igenjeit meg nemjeit. Viszont maguk a képviselők igen jól programozhatók, hiszen nem is olyan régen a kormány megszavaztatta velük azt, amit később minisztertanácsi határozattal felfüggesztettek. Nevezetesen a bős-nagymarosi építkezésről van szó. Az most nem kérdés, hogy míg az építkezés folytatásához kérték az Országgyűlés igenjét, addig az építkezés felfüggesztéséhez már nem. A kérdés az, hogy tulajdonképpen ki vagy mi kormányoz harmadkis magyar hazánkban? Az Országgyűlésről immáron kiderült, hogy alkalmatlan jelenlegi összetételében felelős döntések meghozatalára, hiszen könnyen manipulálhatók a honatyák és honanyák, illetve köti őket a pártfegyelem. Legalábbis hetven százalékukat, azokat, akik az MSZMP tagjai. Őket tehát a pártjuk kormányozza. Áttételesen pedig ők minket, azaz a hozzávetőlegesen nyolc-tíz százaléknyi kisebbség a többséget. Erről ennyit.

És hogyan? Ebben az esztendőben az autópályadíj kihirdetésével, majd gyors visszavonásával már volt egy látványos kudarca a kormányzatnak, ami nyilvánvalóvá tette, hogy intézkedései átgondolatlanok, megalapozatlanok. Tudott és bebizonyított tény, hogy az adórendszer sem hozta meg, az úgymond, gazdasági stabilizációt, sőt jelentősen rontja a munkavállalási kedvet, és olyan rétegeket is az elszegényedés útjára visz, amelyek az adócsapás nélkül akár a tisztes magyarországi középszer színvonalán is élhetnének. Makacs ez a kormány. Makacsul ragaszkodik a lakosság lehető legnagyobb kizsákmányolásához. Adóval, áremelésekkel, a fizetések lehető legalacsonyabb szinten tartásával. Viszont híjával van a kormányzási bölcsességnek. Fél évvel ezelőtt tűzzel-vassal keresztülhajtotta akaratát a vízierőmű építésének folytatására. Mára belátta azt, amit már akkor is mondtak neki.

Persze, a szavahihetőség körül sincs minden rendben. A mostanit megelőző benzinár-emeléseket azzal indokolták, hogy útalapot hoznak létre, siralmas állagú közútjaink javítására. Az áremelés megtörtént, az alap létrehozása nem. Hogy úgy mondjam, útjaink (útjaik) továbbra is alaptalanok.

Aztán ugye a Nemzeti Színház építése körül sincs minden rendben. Az adományokkal olyasmi történt, mint a sokszor előforduló eset a vándorfényképésszel. Felvette az előlegeket, aztán fényképezni már elfelelejtett megjönni.

Persze, felmerülhet a kérdés: vajon méltó-e a mostani kormányzat arra, hogy emlékét a nemzet színházában örökítse meg?

Czakó Sándor

Svéd szemüvegen át

A román életről

A Romániában tapasztalható elnyomás egyedülálló Európában — jelentette ki Sten Andersson svéd külügyminiszter Stockholmban egy parlamenti képviselőnek a romániai emberi jogokkal kapcsolatban feltett kérdésére.

A miniszter elmondta, hogy a bukaresti hatóságok egyre nagyobb mértékben akadályozzák tevékenységükben a svéd újságírókat, és igen keményen bánnak mindenkivel, aki a rendszert bírálni merészeli.

Svédország sajnálatosnak tartja, hogy Románia továbbra is távol marad a szomszédainál már jó ideje tapasztalható bátorító folyamatoktól. Svédország — közvetlenül, vagy nemzetközi szervezeteken keresztül — a jövőben is sürgetni fogja, hogy a román szervek szüntessék be a megtorlások gyakorlatát — mondta a miniszter.

Izrael

Brutális rendőrök

A hónapok óta tartó büntetlenségnek is vége szakad egyszer. Így történt e hét végén is az izraeli Eilat partjai előtt levő nemzetközi vizeken, ahol 300 rendőr brutálisan véget vetett az addig megtűrt fényes éjszakai életnek, a Vörös-tengeren működtetett úszó (és illegális) kaszinóknak.

Az éjszaka valóságos rohammal bevett hófehér jachtok fedélzetéről, az ott berendezett játéktermekből száz embert szállítottak el bilincsbe verve, s az elegáns járművek most mind az eilati katonai kikötőben horgonyoznak — közölték a keddi izraeli lapok rendőrségi források alapján.

„Az izraeliek szenvedélyes szerencsejátékosok. Évente legalább egymilliárd dollárt játszanak el: 600 milliót az országban szanaszét működő, mintegy 200-ra tehető titkos kaszinókban, a többit pedig külföldön, illetve az országos lottón" — ezt egy Knesszet-bizottság állapította meg a közelmúltban összeállított jelentésében.

A vörös-tengeri Eilat partjainál minden este, napnyugatkor jelentek meg az úszó kaszinók, hogy — hallgatólagos hatósági engedéllyel — a játékosok a szigorú tilalmat megkerülve a nemzetközi vizeken hódolhassanak szenvedélyüknek.

NATO

Kompromisszum?

A NATO-tagországok külügyminiszterei állítólag olyan kompromisszumot dolgoztak ki a rövid hatótávolságú nukleáris rakéták ügyében, ami elfogadásra számíthat a keddi csúcsszintű ülésen.

Az atlanti szövetségen belül mindeddig két nézet ütközött ebben a témában. Washington — London erőteljes támogatásával — az ilyen, harctérinek is nevezett eszközök korszerűsítése mellett kardoskodott, Bonn viszont azt szorgalmazta, hogy mielőbb kezdjenek tárgyalásokat Moszkvával a készletek radikális csökkentéséről. Miután George Bush amerikai elnök hétfőn új leszerelési elképzelésekkel állt elő a hagyományos fegyverzet tekintetében, a külügyminiszterek késő éjszakáig tanácskoztak, hogy közös nevezőt találjanak a rövid hatótávolságú atomrakéták kérdésében.

E megbeszélés eredménye — a brit külügyi szóvivő szerint — „egy megállapodáshoz közeli szövegtervezet" lett. Jürgen Chrobog, a nyugatnémet külügyminisztérium szóvivője azt mondta, hogy a briteknek fenntartásuk van a megállapodással kapcsolatban. Chrobog főnöke, Hans-Dietrich Genscher pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy a közös elképzelést a kormányfőknek kell jóváhagyniuk. Emellett — egy magasrangú amerikai tisztségviselő szerint — tárgyalásokat terveznek a Szovjetunióval a harctéri nukleáris eszközök csökkentéséről.

Széchenyi István Ösztöndíj Alapítvány

Fél év alatt megháromszorozta 10 millió forint plusz 100 ezer dolláros eredeti alaptőkéjét a Széchenyi István Ösztöndíj Alapítvány — a kormány támogatása mellett vállalatok, intézmények és magánszemélyek adományaiból. Az alaptőkét kezelő pénzintézet, az Országos Kereskedelmi és Hitelbank Rt. például ötmillió forintot adományozott — tájékoztatta dr. Habuda Judit, az alapítvány titkára az MTI munkatársát.

Az alapítványt egy évvel ezelőtt a KISZ KB hozta létre a Minisztertanács és a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával. Célja a legújabb műszaki, gazdasági, agrár- és természettudományi eredmények tanulmányozása, megismertetése, hazai elterjesztése és alkalmazása. Az alapítvány ösztöndíjára olyan, az elméleti és/vagy gyakorlati munkában kiemelkedő teljesítményt nyújtó fiatal szakemberek pályázhatnak, akiknek tevékenységét elősegíti, ha külföldön végezhetnek kutatómunkát.

Az ösztöndíjakat az alapítvány vagyonának kamataiból és egyéb hozadékaiból biztosítják. Az idén 100 ezer dollárt fordítanak erre a célra. Január elsejétől mostanáig mintegy félezren jelentkeztek különböző ösztöndíjakra. Az értékelhető pályázatokat szakértői bizottság bírálta el, s a legérdemesebb pályázók szóbeli vizsgát tettek a 25 fős kuratórium előtt, amelynek elnöke Pungor Ernő akadémikus.

Az eddigi döntések alapján hatan nyerték el a Széchenyi Alapítvány ösztöndíját. Az Egyesült Államokban és Ausztráliában kettő-kettő, Svájcban és Hollandiában egy-egy fiatal szakember tökéletesítheti tudását 6, illetve 12 hónapon keresztül. Útiköltség-támogatásban további hat pályázó részesült.

Ösztöndíjra és útiköltség-támogatásra továbbra is lehet jelentkezni. A július 31-ig beküldött pályázatokról októberi, a december végéig beérkezettekről pedig 1990 márciusi ülésén dönt a kuratórium. Részletes tájékoztatót és pályázati ívet az alapítvány címén (1502 Budapest XI., Gellért tér 4.) lehet igényelni.

Az alapítvány egyébként nyitott, az adományokat az OKHB Rt. 216-10051 számlára lehet befizetni. (MTI)

Egy fecske csinál-e nyarat?

Interorg néven megalakult az első magyar-szovjet kutatófejlesztő és tanácsadó vegyesvállalat. A budapesti székhelyű céget az Építésgazdasági és Szervezési Intézet, valamint a moszkvai Nemzetközi Irányításproblematikai Tudományos Kutatóintézet hozta létre azért, hogy szolgáltatásaival a gazdaság legkülönfélébb területein segítse a vállalkozókat.

Az Interorg magyar és külföldi szakértők közreműködésével vállalkozik arra, hogy — főként a Szovjetunióban — felkutatja az üzleti lehetőségeket, a partnereket, közreműködik a különféle kereskedelmi ügyletek létrehozásában, a kooperációk kialakításában, segítséget nyújt vegyesvállalatok szervezéséhez. Leendő nyugat-európai partnerei részére pedig a szovjet piacra való bejutás lehetőségét ígéri.

A szovjet és a magyar vállalatok számára is több szolgáltatást kínálnak.

A magyar cégeknek előadásokat, szemináriumokat szerveznek, piaci tanulmányokat készítenek, szakmai tanácsadást tartanak, műszaki-gazdasági, kereskedelmi információkat közvetítenek. A szovjet vállalatok, a termelésirányítás megszervezését, irányító szakemberek, menedzserek képzését, oktatását, továbbá nemzetközi összehasonlítások, elemzések elkészítését.

Az Interorg máris számos megrendelést kapott több magyar és szovjet cégtől.

Közreműködésével a napokban tartják Budapesten azt a háromnapos nemzetközi tanácskozást, melynek témái a magyarországi tőkebefektetés lehetőségei, illetőleg a külföldi cégek magyarországi részvétele a leendő világkiállítás beruházásaiban.

Egy lemondásról

A sajtóban — meg nem erősített forrásra való hivatkozással — hír jelent meg arról, hogy Patkó András felmentését kérte jelenlegi beosztásából. Igaz-e a hír és mi van a háttérben? — tette fel a kérdést a pénzügyminiszter-helyettesnek az MTI munkatársa.

— A hír igaz, valóban sor került e lépésre. Mind közvetlen főnökömtől, a pénzügyminisztertől, mind pedig a kormány elnökétől támogatást kértem és kaptam a lemondást bejelentő döntésemhez, így egy rövid átmeneti időszak után más munkaterületen fogok dolgozni.

Lemondásomat olyan szakmai tényezők indokolják, amelyek már hosszabb időszak óta foglalkoztatnak. Ezeket részletesen levélben is kifejtettem. Egy dolgot meg kell mondanom: a szakmai okok között távolról sincs meghatározó súlya a Mai Nap által említett vámkérdéseknek, különösen nincs az ott feltételezett összefüggésben. Ahogy a pénzügyi irányító munka folyamatának, úgy megszakításának is vannak olyan összetevői, összefüggései, melyek csak szakértők számára érthetőek, így ország-világ elé vitele — kiváltképpen ha ennek nemzetközi vonatkozásai is vannak — több kárral, mint haszonnal járnak.

Egyben azt is gondolom, hogy az én személyes ügyem nem olyan súlyú, jelentőségű, hogy a széles közvéleményt igazán foglalkoztatná. Inkább arról lehet szó, hogy ma még nem csupán az számít kuriózumnak, ha egy gyakorlati szakember kormányzati munkát vállal, hanem az ellenkezője is — legalább annyira.

— *Milyen tervei vannak a jövőt illetően?*

— Jövőmről egészen egyszerű ok miatt nem tudok konkrétumokat mondani, ugyanis az álláskeresés időszakában vagyok.

Gondolom és remélem, hogy módom lesz szakterületemen, a nemzetközi pénzügyi kapcsolatok terén az ország számára is hasznos, értelmes munkát végezni.

Szálloda épül Pannonhalmán

Háromcsillagos szállodát épít Pannonhalmán a Komáromi Áfész és az egyesült államokbeli „Mészáros International Incorporation" nevű, számítógépeket gyártó vállalat. Az általuk alapított korlátolt felelősségű társaság úgy tervezi a 28 szobás szálloda építését rövidesen megkezdik, és 1990 végén átadják rendeltetésének. A beruházás csaknem 50 millió forintba kerül. Az összeg egyharmadát az amerikai partner fizeti.

Az áfész az idegenforgalmi alapból 12 millió forint támogatást kapott.

A szálloda régi gondot old meg Pannonhalmán, ahol évről évre növekszik az apátság látogatóinak a száma, a több napra érkezőknek azonban jelenleg csak Győrben, a Balaton mellett, vagy a fővárosban tudnak szállást biztosítani.

Ikarus a berlini fal fölött

Szinte napra pontosan két évvel Matthias Rust látványos moszkvai leszállása után újból vakmerő légikalandról cikkezhet a nyugat-berlini (és a nyugatnémet) sajtó. Míg azonban Rust egy fennköltt eszme érdekében vállalkozott — a béke szükségességének demonstrálását célzó — repülésre, addig a nyugat-berlini eset szereplői nagyon is kézzelfogható okkal vágtak neki a nem mindennapi akciónak.

A Bethke-fivérek (Holger és Ingo) korábban az NDK-ban éltek, ám egyikük még 1975-ben átszökött az NSZK-ba. A másik testvér 1983-ban meglehetősen látványos módját választotta a távozásnak. Kelet-Berlin egyik, a betonfalhoz közeli házának padlásáról nyíllal átlőtt egy 30 méter hosszú, vékony drótkötelet a nyugati szektor szemben álló épületébe. Ott várakozó barátja egy emeleti ablakban rögzítette a huzal végét, majd a vakmerő ifjú egy fregoli-csiga segítségével 20 méter magasságban átgördült a fal fölött Nyugat-Berlinbe.

A két fivérnek az évek múlásával hiányozni kezdett öcscsük, Eggbert. Az NSZK-ban vásároltak hát két darab igen könnyű motoros repülőgépet. (Az Ikarus Fox 22-C típusú

folytatás a 6. oldalon

Bábeltől Watchetig...

Bizony mondom néktek, minden ember életében eljön a pillanat, amikor egyszercsak kíváncsi lesz: vajon miről beszélhet az az ember, aki itt áll előtte, amúgy barátságos arcot vágva, de valami érthetetlen nyelven karattyol... Talán a szerencsétlen véget ért bábeli építkezés egyik anyagkiadója érezte ezt először, s valahogy így oldhatta meg a nagy kérdést: „Na, menj a francba apukám, akkor gyere vissza, ha kijózanodtál!..."

Valamennyien tudjuk, hogy az élet korántsem olyan egyszerű, hogy ezzel a példamondattal át tudnánk vergődni rajta. Ezért is veszik a fejükbe az elszántabbak, hogy ha törik, ha szakad, megtanulnak egy vagy két idegen nyelvet, s legalább egy hónapig komolyan is veszik elhatározásukat.

Aztán el-elfeledkeznek a kötelező penzumokról, egyre nehezebben veszik kezükbe a szótárakat, a nyelvkönyvet, vagy kapcsolják be a magnót, egyre könnyebben támad egyéb, ámde halaszthatatlan elintéznivalójuk. „Mañana..." — ahogy a spanyol mondja, majd holnap. S hogy miért mindez, igazából később sem jönnek rá. „Hiszen megvettem tizenöt féle nyelvkönyvet, hatféle hangkazettát, egyszer sem mulasztottam el megnézni a televízióban az angol (francia, orosz...) nyelvleckét. És mégis. Rejtély..." Rejtély? Nem az.

Andrew C. Rouse azok közé tartozik, akik képesek fellebbenteni a „titokról" a fátylat. és a hasonlóan gondolkodók szentül vallják, egyszerűen arról van szó, hogy a tanulók-tanulgatók nem jutnak idejében, tehát mielőtt türelmüket veszítenék és a sarokba vágnák nyelvtörő gyakorlatokat tartalmazó tankönyveiket, nem jutnak idejében a tanult idegen nyelven számukra teljesen új, netán érdekes ismeretekhez.

Mert — valljuk be — nem okoz különösebb szellemi izgalmat senkinek, ha azt mondhatja valamilyen élő vagy holt nyelven: Kérek szépen egy pohár vizet... Főleg, ha közben söröcskét kortyolgat.

Örömmel közölhetem a T. Olvasóval, hogy elérhető közelségbe került mindenki számára — egyelőre csak angol nyelven —, hogy már kezdő nyelvtanulóként se csak az únosan-únt példamondatokat biflázza, hanem bővebb ismereteket szerezzen mondjuk az angol kocsmákról, a csak ott kapható sörféleségekről és arról, hogy milyen szerepet tölt be a britek életében a „pub", amelyből bármely sok van is, egy biztos: nincs kettő egyforma a világon...

Andrew C. Rouse, a „The English Learner's Library" sorozat most megjelent első három kötetének szerzője, Magyarországon élő angol tanár és — angoltanár. Vannak még rajta kívül jópáran a világban, akik abból élnek, hogy angolok, de ha annyira szeretetreméltó és bárkit percek alatt meghódító emberséggel teszik, mint „Andy", ám tegyék...

Az említett három füzet (amelynek létezik egy „őse", még Armchair English „fedőnévvel") három nyelvi nehézségi szinten íródott. Az elsőt (The Pub) bátran „fogyaszthatják" a kezdők.

A másodikat (Tales From Watchet) azoknak ajánlja a szerző, akik már kicsikét többet tudnak, a harmadikat (The English Village) pedig azoknak, akik már meglehetősen bő szókincsüket és nyelvtani ismereteiket akarják próbára tenni, esetleg Angliába (Nagy-Britanniába) készülnek, merthogy akár kellemes meglepetést is szerezhetnek vendéglátóiknak azzal, hogy van „némi lövésük" az angol népszokásokról is, amit ebből a könyvből szereztek.

Ha beválnak a szerző elképzelései — a budapesti illetőségű Technológia Kiadó révén úgy tűnik, partnert márt talált hozzá —, egész kis sorozat kerekedik majd ki a „The English Learner's Library"-ból, s minden angolul tanulónak előbb-utóbb olyan könyvtára lehet otthon, amit nem csak nézegetni, de olvasni is tud.

(Mivel a könyvterjesztők nem állnak a helyzet magaslatán, a könyv vagy könyvek után áhitozók írjanak bátran az alábbi címre és utánvéttel megkapják: 7624 Pécs, Damjanich u. 2. MTV Híradó Szerk.)

L. S.

Franciaország

A FORRADALOM VÉGET ÉRT

A forradalom véget ért. Nem annyira abból lehet ezt tudni, hogy kétszázadik évfordulójának ünneplésére készül Franciaország és vele a nagyvilág. Hanem inkább abból, ahogyan itt erről a bicentenáriumról megemlékeznek. Még az év első napján kapatos férfiú ballagott a Szajna partján, fejébe nyomva a forradalom frígiai sipkája volt. A Tuilériák kertjéből jött. Léghajót eresztettek ott föl az évfordulós újesztendő tiszteletére, úgynevezett montgolfière-t, mely nevét a Montgolfier-testvérekről kapta. Ez a két iparos és feltaláló készítette el és indította útnak a forradalom előestéjén a meleg levegő hajtotta léghajót. Pompás mulatság volt január elsején ennek újdonat kópiáját a párás légbe fölbocsátani. Már előbb megvehette vagy kedvezményes áron postán megrendelhette, aki akarta, a bicentenáriumi zsebnaptárt a Larousse és Laffont kiadóktól. Magam is ilyenbe rovom föl feledékenység ellen napi tennivalóimat. Két oldal jut benne egy hétre, majd két oldal a megfelelő hét kétszáz évvel ezelőtti eseményeit foglalja össze. Így például nemcsak azt tudom meg belőle április elsejéről és másodikáról, hogy akkor épp Dátum-ügyekben folytattam társalgást, hanem azt is, egyet lapozva, hogy 1789-ben ezen a tavaszi elsején mondott le pénzügyi kiváltságairól az aix-i klérus és nemesség, s egyúttal elhatározta: készüljön lobogó a francia nép egységét jelképező ábrával. „Az egyenlőségnek és békének ez a szép jelképe éles ellentétben áll azzal, ami ugyanekkor külhonban történik" — folytatja a kronológiát április másodikával forradalmi naptáram: török támadástól tartva II. József osztrák császár a határhoz rendeli bánáti és erdélyi hadait.

Sok minden más egyéb is a „forradalmi" jelzőt kapja ebben az évfordulós esztendőben. „A mi áraink forradalmiak" — hirdeti felirat némely üzletek kirakatában, publikussá téve, hogy nem szokásos árleszállításainak egyikével csábít, hanem minden korábbit alulmúló summáért kínálja a portékát a szemfüles boltos. Viseletül ajánl kokárdát formázó női fityulát, vagy a bal kebel fölött gyárilag fölfestett kokárdával ékes trikót. Sorjáznak a bicentenáriumi emléktárgyak is, melyeknek igazi áradata nyilván július tizennegyedikére várható, mikor a szokásos utcabál össznépi dáridóvá, világra szólóan televíziózott ünnepséggé fog alakulni. Ízelítőt ebből, előzetesen, épp tegnap adott a „Balparti polgártársak 89-es Bizottmánya". Afféle búcsút rendeztek a korán jött vasárnapi hőségben, a hatodik kerületben. Marianne-nak öltözött hajadonok Bicentenárium nevű kölnivizet árultak itt száznegyven frankért (forintra fordításhoz nagyjából tízzel kell szorozni), Marceau-tanítványok tartottak pantomim-bemutatót, a jónevű és egyébiránt háromszáz esztendős Procope étteremben pedig a kerületi elöljáróság látta vendégül a Danton szülőfalujából érkezett meghívottakat — egy bicentenáriumi menü kétszáznyolcvankilenc frankba került. Politikamentes népünnepélyt akartunk, azt, hogy leszállítsuk piedesztáljáról a Bicentenáriumot, magyarázta a „Bizottmány" elnöke, aki a nemzeti gárda uniformisába öltözötten jelent meg.

Nemzeti évfordulóinkra emlékezve mi máshoz szoktunk, rendületlen időszerűséghez, izzó politikai töltethez, újraformulázott márciusi pontokhoz. Akár furcsállhatnánk is ezért a politikamentes ünneplésnek ezt a vásári hangulatát, találhatnánk úgy, hogy merő nyegleség ez. Mostanában szép szokás lett idéznünk Kossuth forradalom-meghatározását: „tömegben felállni". Erősödő meggyőződésem, hogy azok az országok, melyeket a napnyugatot és ott iskolát járó írástudóink „tsinosaknak" neveztek s később is a nemzeti csinosodáshoz például idéztek, azok az országok nem tettek mást, mint egyszer régen, különféle időpontokban és, ami fontos, különféle módokon „tömegben felálltak" — és úgy is maradtak. Franciaországban szükség volt erre azért is, mert a forradalomnak július tizennegyedike szimbolikus dátuma csupán. Amiként rituális cselekedet volt a király, XVI. Lajos kivégzése is. Megostromlásakor a Bastille üres volt szinte, a királyt pedig a tudományok iránt érdeklődő jótét léleknek tartották, akik ismerték. Igazából nem is őt, a személyt, hanem a benne megtestesült intézményt fejezték le. Játékos közvéleménykutatás tanúsága szerint manapság a franciák többsége inkább kegyelmet szavazna neki. Tekintenek a Benelux államokra, Svédországra vagy Angliára, s úgy találják, királyságként is lehet teljesen demokratikussá egy-egy ország? Nem hinném. Túlságosan terpeszkedő volt itt a királyság intézményként és egy rend jelképeként, túlontúl viszontagságosak a múlt század restaurációs törekvései, túláradók, ezért a republikánus szenvedélyek. A visszatekintő engedékenység oka az lehet inkább, hogy a forradalom immár véget ért. Ideje is volt. Neves kutatója, Francois Furet újabb munkájában „A forradalom" cím alatt nem nyolcvankilencet és az azt követő néhány évet vizsgálja, hanem az 1780—1880 közti egész évszázadot. Ennyi ideig tartott a harc, küzdelem, csatározás elvek, jogok, eszmék, érdekek körül. Kései nyomai, azt hiszem, az ötvenes évek politikai vitáiban (Sartre—Camus—Raymond Aron) s a hatvannyolcas diákmozgalmakban is ott kísértettek. Mára történelemmé lett ez is. Gyakorolható hát a visszatekintő engedékenység, az emberbaráti és történelmi megbocsátás, mely csakis akkor terem meg a lelkekben, vagy legalábbis nagy többségükben, amikor időszerű súlya semmi sincs már. A nemzet, mely egykor tömegben felállott, és úgy is maradt, közös életének egy fejezetét a történész szerint még a századvégen lezárta. S túljutott rajta érzelmeiben is. Ha ünnepel, akkor, néhány kísértő királyrikkancstól, egynéhány jakobinus módra csapkodótól, tűnt időknek olykor visszajáró szellemeitől eltekintve, úgy viselkedik, mint holmi vakációzó civil: hétközi, évközi fáradalmait piheni, léghajót szemlél, kokárdás trikóban elmegy a vásárba, s ha bicentenáriumi menüre nem futja, megízleli, milyen is az a vörös bor, melyet bicentenáriumi palackban kínálnak az üzletek. De lehet, ezt már egészen kalandos vállalkozásnak fogja érezni, s a maga megszokott nedűjét nem cseréli föl próbaképp sem az alkalmi flaskóra. Legföljebb megveszi, mint vásári emléktárgyat a gyermek, s hazaviszi a polcra, becses kacatnak. Ha mindeközben átpörgeti az újságot, és netán megakad tekintete a mi ünnepléseinkről és szorongó ajzottságunkról szóló valamilyen tudósításon, furcsállkodni ő nem igen fog, mert hát annyi különös hír jő nap mint nap a nagyvilágból.

Zirkuli Péter

Vincze József

Talpfák

Kinlódva libegnek
a vagonok alatt,
többje már szakadt,
de vivja a muszájt.

Olykor az abroncs
tartja össze
– kőtörmelékek
szorultak közbe.

A tonna, tonnák
egyre nyomják,
sorsukat ők
mégsem tudják.

Hát én tán tudom?
És Te, Te megállsz
félve az uton?

Behuzod, kinyujtod
olykor a fejed
hallucináltan
hallva a neved?

Legyünk mi is
csak talpfák,
kik sorsukat
másoktól várják?

1988. VI. 18.

Már jópénzért sincs?

A tolvaj sohasem részesül megbecsülésben, de az ügyes zsebmetszőtől olykor azért még az áldozata sem tagad meg egy-egy elismerő szót. Ha viszont pórul jár, akkor nemcsak megvetés, de nevetség tárgya is lesz.

Hasonlóképp van ez a politikai szélhámosokkal, a hamisítókkal és provokátorokkal. Ez utóbbiakkal mind gyakrabban van dolgunk a bukaresti diktatúra jóvoltából.

A Szabad Európa Rádióban már tavaly szóvátettem azt a Bécsből szerte Nyugat-Európába szétküldött időszaki kiadványt, mely a magyar demokratikus ellenzék nevében szólalt meg és terjesztett kétes híreket. A gyanú már ennek kapcsán is a román titkosszolgálatra terelődött. Aztán — az idei március 15. táján — megjelentek röplapok a magyar ellenzék 12 pontjával, mely pontok közül azonban az egyik eltért az eredetitől, és Erdély visszaadását követelte. A változtatás egyértelműen bukaresti provokátorokra vallott, hiszen a magyar ellenzék egyetlen csoportja vagy szervezete sem annyira ostoba, hogy ilyen irreális és külpolitikailag veszélyes követeléssel állna elő. A névbitorlóknak ez a szövegváltoztatása tehát ügyetlenebb hamisítás volt, mint a korábbi.

Ezekhez képest is valósággal gyászosan silány az a hamisítvány, mely mostanában bukkant föl egyes demokratikus országokban, így Ausztriában és Izraelben. Egy Magyarországon nem is létező csoport — a „vitéz Endre László Rend" — nevében kiadott zsidóellenes uszító röplap ez, mely látszólag primitív sokszorosítási technikával készült, hogy „népi" eredete valószínűbbnek tűnjék. Valódi szerzőit viszont elárulja magyartalan szövege, mely hemzseg a súlyos nyelvtani és helyesírási hibáktól.

A röplap nyilvánvalóan a megújulásra és demokráciára törekvő magyar társadalmat, a pártdiktatúra ellen fellépő független szervezeteket akarja kompromittálni annak a tudatában, hogy az antiszemita uszítás nagyon rossz ajánlólevél nyugaton. A magyarországi független politikai mozgalmakra vet rossz fényt — okoskodhatnak az említett röplap gyártói —, ha külföldön híre megy, hogy a rossz emlékű fasiszta háborús bűnös Endre László nevével is „működik" immár egy „független politikai csoport." Ez a látszat jelenleg elsősorban a Ceausescu-rendszernek előnyös.

Nem a szándékon, az aljas eszközöktől sem visszariadó gonosz szándékon csodálkozom én, hiszen láttunk már a Securitate részéről ettől hitványabb fogásokat és nem kevésbé gonosz törekvéseket. Az sem lep meg, hogy a zsarnokság ezúttal megint az antiszemita uszítás régóta ismert eszközéhez folyamodik. Csak azt az egyet nem értem, hogy a provokátorok és megbízóik hogyan nem veszik észre, mennyire ügyetlenül és otrombán járnak el.

Hát nem akad már jópénzért sem egy értelmes és iskolázott gazember? Tökfilkókra kell bízni ezt a kényes munkát?

G. GY.

Javaslat az alkotmányozási elvekre vonatkozó országgyűlési állásfoglalás kiegészítésére

A hazai napisajtó 1989 áprilisa folyamán közzétette a párttörvény tervezetét, állásfoglalásra szólítva fel azzal kapcsolatban a legkülönfélébb szervezeteket.

Magával a párttörvény tervezettel kapcsolatos véleménnyilvánításról e helyütt inkább tartózkodjunk.

A tervezet azonban — a pártokra vonatkozó Törvényjavaslat VI. fejezete 14. § (2) keretében — összefoglaltan a nyilvánosság elé tárta az Országgyűlés korábbi állásfoglalását, az „alkotmányozással kapcsolatos elvekről." Nézzük az említett VI. 14. § (2)-t:

(2) Magyarország új Alkotmányának hatálybalépéséig — figyelemmel arra, hogy az Országgyűlés 1989. március 19-i határozatával egyhangúlag elfogadta az alktomány szabályozási elveit — politikai pártok az alapszabályuk és a programnyilatkozatuk megalkotása, valamint a párt működése során a következő alkotmányossági elveket kötelesek figyelembe venni:

a) a népfelség elvét;
b) az államhatalmi ágak elválasztásának elvét;
c) az állami szervek közötti hatáskörelvonás tilalmát;
d) az alkotmány és a többi jogszabály tiszteletben tartásának elvét;
e) a társadalom tagjainak az önkormányzat alakításához való jogát;
f) a hatalom erőszakos úton való megszerzésének, illetve kizárólagos módon való gyakorlásának tilalmát;
g) a jogegyenlőség elvét;
h) az előnyös és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, ideértve a politikai párthoz való tartozás miatti előnyös vagy hátrányos megkülönböztetés tilalmát is;
i) az esélyegyenlőség mérséklésének elvét;
j) a rendeltetésszerű joggyakorlás elvét;
k) a Magyarország által kötött nemzetközi egyezmények, megállapodások betartásának elvét;
l) az európai béke, biztonság és együttműködés rendszerének elveit és normáit;
m) a többpártrendszer tényét és valamely párt jogilag garantált hatalmának tilalmát;
n) a tulajdonszerzés és a tulajdonnal való szabad rendelkezés elvét;
o) a tulajdonformák egyenrangúságának elvét;
p) az állam közhatalmi és tulajdonosi jogosítványai szétválasztásának elvét;
r) a piacgazdaság kialakításának követelményét;
s) a vállalkozás és a verseny szabadságának elvét;
t) az emberi és az állampolgári jogok szabad gyakorlásának elvét;
u) az állampolgári kötelezettségek teljesítésének elvét.

Ez utóbbi, elvi-állásfoglalás sor még a maga logikáján belül is hiányos, tartalmilag elégtelen és elfogadhatatlan, ezért kiegészítést igényel, az alábbiaknak megfelelően:

Az eredeti javaslat k) pontja elé felveendő:

„Magyarország korlátozhatatlan szuverenitásának elvét"

Az eredeit javaslat n) pontja elé felveendő:

„A javak egyetemes-, a nemzet egészét szolgáló rendeltetésének, a társadalmi szolidaritásnak elvét"

Fentiekkel kiegészülve két betűponttal bővül a figyelembe veendő alkotmányos elvek jegyzéke, a-val kezdődik és z-ig tart.

A javasolt kiegészítés tartalmilag olyannyira szükséges, hogy magyarázatot is alig igényel. Képtelenség ugyanis, hogy a nemzetközi kapcsolatokra vonatkozó alkotmányos elvek kizárólag az ország lekötelezett helyzetét jelentő elemekre térjenek ki és ne szögezzék le — mindenek előtt! — az ország jogszerűen csorbíthatatlan szuverenitását külkapcsolatai jellegének meghatározásában, visszautasítva egy esetleges — a hírhedt ún. Brezsnyev-doktrinára emlékeztető — nemzetközi jogelv érvényesség-igényét! Az ország mindenekelőtt szuverén, és csak e szuverenitás talaján, saját mérlegelése és döntése nyomán nemzetközi szerződő partner!

A javaslat második felével kapcsolatban le kell szögezni, hogy a piac és tulajdon szabadságát hirdető alkotmányos elvet ki kell egészítenie a szociális szolidaritás elve iránti elkötelezettségnek!

Kolozsi Béla

Vendégvárás a Balaton sarkán

Idegenforgalmi melléküzem

Itt már nem érződik a víz illata, csend és nyugalom honol, mintha nem is a Balaton mellett lennénk. A dombgerincen nem sejlik át a túlpart, nincs folyamatos motorzúgás, pedig alig 1 kilométerre vagyunk a 7-es úttól. Ahol a 68-as út keresztezi a 7-es főutat, attól Kanizsa felé 1 kilométerre kell balra letérni, s máris egy szőlőhegy kijárt útján közeledhetünk a balatonszentgyörgyi termelőszövetkezet borozójához. A szépen kialakított, füvesített parkoló mellett 870 tő kordonos művelésű szőlő — szemet gyönyörködtető látvány. A szőlő aljában nádtetős, „csárdának" álcázott, délkeletre nyitott borozó. A vendégfogadó kínáló embere, mintha a klasszikus betyárportré modellje lenne, ízes tájszólással kínál hellyel, enni és innivalóval. Az egész helyet áthatja a természetesség, nincs profi kiállítás, „magyarosch tsitsa."

Feil József, a termelőszövetkezet fiatal elnöke ad némi felvilágosítást a látványról.

– Tavaly építettük ezt a kis vendégfogadót, lenn a vasútállomást elkerülő közúti felüljáró mellett most épül egy vendégfogadónk. Kedvezőtlen termőhelyi adottságaink miatt kellett valami egyéb pénzszerző tevékenység után nézni. Itt a Balaton mellett az idegenforgalommal kapcsolatos ténykedés a kézenfekvő. A „profizmushoz" nem értünk, ezért van önálló idegenforgalmi ágazatvezetőnk. Most várunk egy nyugatnémet csoportot. Délelőtt megmutattuk a Kisbalatont, illetve a hozzánk tartozó területét, majd ebéd után keszthelyi kastélylátogatást szerveztünk. Most autóbusszal jönnek a 7-es úton, onnan lovaskocsival hozzuk ide őket. Estebéd, borozgatás, egy kis szolid harmonikaszó, szerintünk ennyi is elég ahhoz, hogy jól érezzék magukat vendégeink. Próbálkozásunk nem a hirtelen meggazdagodást célozza, azokat szeretnénk megnyerni, akik kisebb igényűek; nyugalomra, a táj szépségére vágynak. Szeretnénk egy darab igazi Magyarországot megmutatni, olyat, ami még hamisítatlan és sallangmentes. Kis üzlet, kis pénz. De pénz, és ebből ma nagyon kevés van.

Lassan elfogyott a pogácsa, kiürült a pohár. Elnézem beszélgetőpartneremet. Nem tud és nem is akar dagályos lenni: a jó gazda alaposságával vet számot arról, amit idáig tettek. Mint aki fát ültet. Először eredjen meg, aztán majd meglátjuk, milyen és mennyi termést ad. Majd. Talán sok év múlva.

Megérkezett a várt csoport. Kisgyermekek szüleikkel, nagyszülőkkel. Felszabadultak, látszik rajtuk az öröm, és otthon hagyták a németekre oly jellemző harsányságot. Vagy talán a madárcsicsergés jobban illik a napszálltához?

mészi

Festőművész két szék között

Szekszárdi emlékek szerelmese

Cseh Gábor nem ajándékoz festményeket — és marad

Sokáig tűnődtem, amikor „írógépet ragadtam", hogy a szinte országszerte ismert festőművészről, Cseh Gáborról hogyan szóljak e regionális lapban. Miként mutassam be, illetve kell-e őt igaziból bemutatni? El kell-e mondani erényeit? Ecsetelni kell-e tehetségét? Úgy hiszem, nem szükséges a kezdetekhez visszanyúlni. Ezért a roppant termékeny művészről rendhagyó módon rendhagyó műfajban szólok, azaz rendhagyóan festem le. Hogy miért éppen most? Annak pontos magyarázata van. Tegnap nyílt meg — ki tudja, hányadik — kiállítása. Egy-két hétig a Baranya megyei dunaszekcsőiek — no és az arra járók — gyönyörködhetnek alkotásaiban. A régi és új képekben, s gondolom, igen nagy szeretettel a napokban elkészült gesztus-értékű (is) képben, amely a dunaszekcsői Szentháromság kápolnát ábrázolja.

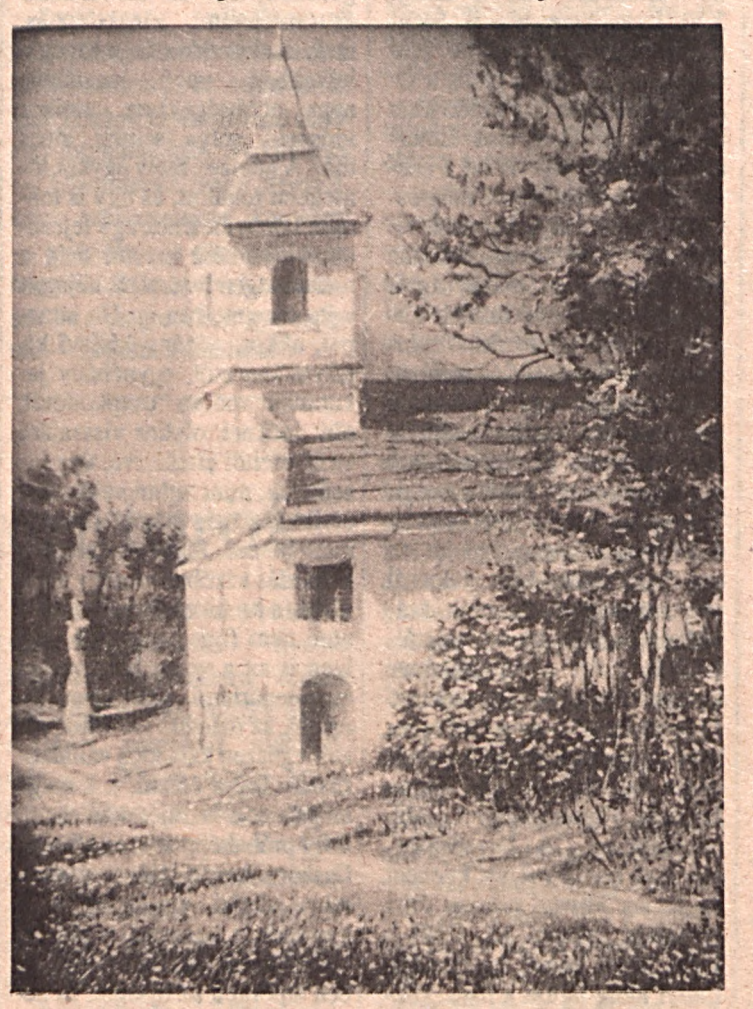

A dunaszekcsői kápolna

Úgy mondják, ha lúd, legyen kövér. Úgy mondom, ha rendhagyó, legyen nagyon-nagyon az. (S ez utóbbit azért merem kijelenteni és követni, mert igen régóta ismerem Cseh Gábort, s jól tudom, hogy ő sok-sok dolgon felülemelkedik, ugyanakkor nem veszi visszaélésnek azokat a megjegyzéseimet, melyek egy-egy valamikori elkapott mondatára épülnek. Még akkor sem, ha rendőralezredes. (Egyébként a hetvenes évek közepén tőle hallottam az akkor még „határesetnek" számító, igazán szellemes és találó rendőrvicceket igen nagy mennyiségben.)

Azt mondta egyszer Cseh Gábor, hogy tragédiának érzi: „nem lehetek saját városomban próféta". Mit is értsünk ezen a kijelentésen? A művész már igen régóta festi a szekszárdi tájat, olykor a leges-legutolsó pillanatban „teszi" vászonra az ósdi kis tanyát, a halálraítélt városrészt, az ívében megbontatlan domboldalat. A kép a múlt hű tükreként marad, a kicsiny házakat pedig lebontják, a dombokat megbontják. Valami különös érzékkel (előérzettel) festi meg azokat az épületeket, melyekről nem tudja, legfeljebb csak érzi, hogy létükből már csupán öt-tíz perc van hátra... S ezektől a képektől nem válik meg, ezekből soha nem ad el egy darabot. „Vagyok annyira lokálpatrióta, hogy szekszárdi festményt el nem adok".

S a szó másik értelmében sem ad, azaz most következik a „prófétaság" története, melynek felvezetéséül nyilván megint őt idézem: „Soha nem adtam ajándékba képeket elvtársaknak". Nem adott, tehát maradt — itthon. Soha nem volt tagja testvérvárosi delegációnak, nem járt Tambovban, Karl-Marx-Stadt-ban, Besons-ban. Egyszer egyik „főelvtársnál" volt valamiféle megbeszélése Cseh Gábornak. Fogadtatása teljesen normális volt. Ám, amikor szóba került, hogy műterem-gondjai vannak, a másik részről nyomban az került szóba, hogy jó lenne egy kép... egy szép és nagy festmény...

— Mekkora kellene? — kérdezte a művész.

— Hát valami szép nagy. Ekkora... — tárult szét az elvtárs karja.

— Oké. Hatvanezer forint — és rezzenéstelen arccal üldögélt a süppedős fotőjben a festő, majd megkavarta kávéját. Mondanom sem kell, hogy műterem még nincs, hogy a BM segítségével költözhetett a család egy emberhez méltó méretű lakásba, amelynek egyik szobája szolgál műteremként, hogy ott nagyméretű képet festeni csak fondorlattal lehet, mert nincs tér, nincs távolság, így nincs rálátás. Úgymond „fővezető" még nem nyitotta rá a lakás ajtaját, hogy megnézze: hol készülnek a „nagyméretűek"?

Annál inkább kopogtatnak ajtaján a külföldiek, mi több, csoportokat is visznek hozzá, hogy láthassák, hogy dolgozik egy magyar fesztőművész, s közben egy alkalmi tárlaton gyönyörködhessenek alkotásaiban. Hogy van miben, az bizonyos, s kétségkívül az is valamiféle művészi rangot jelez, hogy Cseh Gáborhoz rendre viszik — mondjuk úgy, hogy — lelki felüdülésre a művészetet kedvelőket.

Elgondolkodtató az is, hogy Cseh Gábor nem tagja a Művészeti Alapnak. Amikor megpróbált bejutni, kérvényére és az ilyenkor szokásos beadványaira egy stencilezett papírt kapott, miszerint szakmai felkészültsége nem üti meg a kívánt szintet. Ezt nincs jogom megkérdőjelezni, ugyanakkor mégis van. Pontosan azért, mert ismerem a munkáit. És azért is, mert amikor amatőröknek hirdetnek meg pályázatot, őt ebből azért zárják ki, mert „profi". Amikor fordított a dolog, akkor arra hivatkoznak, hogy „amatőr". Vagyis a művész pillanatnyilag ama bizonyos két szék között van... valahol. Talán rendezni lehetne vele és a hasonló helyzetben lévőkkel ezt a furcsa állapotot. Azokkal, akik már bizonyítottak, s most — csak némi megbántottság miatt — nem is akarnak az „alap" tagjaivá lenni.

A Nimród című lap a közelmúltban országos képzőművészeti pályázatot hirdetett meg. Cseh Gábor három gemenci képét küldte el. Mindhármat lezsűrizték... S hasonló folyamat nem ritka a művész életében. Azéban, aki szép képeivel a közönség elismerését méltán vívta ki, s akivel kapcsolatban méltán hiányolhatjuk, hogy miért nem állít ki míves grafikái közül is rendszeresen.

V. Horváth Mária

Bizsuk és Bözsik az újvidéki bolhapiacon

(fotó: Kapfinger András)

Egy trió fej–fej mellett a Nyugati csoportban

Rákóczi-kudarc — Dózsa-siker Kaposvárott

— Rosszabbul, mint Keszthelyen már nem mehet a csapatnak — hallottuk a kaposvári lelátón a Rákóczi FC — Szekszárdi Dózsa mérkőzés előtt. Másfél óra elteltével viszont kiderült, hogy a szebb napokat látott kaposvári együttes képes hazai pályán is kudarcot vallani. Igaz, nem úgy indult a találkozó, hogy a Rákóczi kénytelen lesz maga elé engedni a szekszárdiakat a táblázaton. Még akkor sem látszott előre a vereség, amikor Teszler Vendel tanítványai kétszer is válaszolni tudtak a hazaiak vezető góljára.

A második játékrészben, 2—2-es állásnál volt még a hazaiaknak tízpercnyi fellángolásuk, amikor kétszer is a kapufa mentette meg a Dózsát a góltól. De ezzel, mint utólag kiderült, el is lőtte minden puskaporát a Rákóczi. Következett a Szekszárd, amely a hajrá félórájában küzdenitudásban, erőnlétileg, és az összjáték tekintetében is fölénybe került az esélyesebbnek tartott ellenféllel szemben. Olyan szekszárdi akciógólok eredményezték a 4—2-es dózsás győzelmet, amelyek a tárgyilagos kaposvári szurkolók elismerését is kiváltották.

Amikor a vendégek két további, holtbiztos gólhelyzetet dolgoztak ki (igaz, ezeket elhibázták), a két és félezres közönség nagyrésze elindult haza. Akik pedig mégis maradtak, azok fütty formájában fejezték ki nemtetszésüket az öltöző felé siető játékosoknak.

A lila-fehér focisták és mesterük nem siettek zuhanyozni. Csoportokba verődve, egymást ölelgetve kint maradtak a zöld gyepen, itt elevenítették fel kaposvári sikerük egy-egy szép pillanatát. Teszler Vendel vezető edzőt — elszólítva játékosaitól — a győzelem hátteréről kérdeztük.

— A látszat csal, ugyanis az utóbbi hetekben — a vereségek ellenére — nem játszott rosszul a csapat. Ettől függetlenül, nem három pontért jöttünk Kaposvárra, dupla öröm, hogy így sikerült. A fiúkat dicséri, hogy kétszer is fel tudtak állni a padlóról, visszaverték a Rákóczi kezdeti és későbbi rohamait. A hajrában aztán már mi uraltuk a pályát. A csapatból — végre — kijött az, ami egyébként benne van. Fontos pontokat szereztünk.

Úgy bizony. A Dózsa a táblázat alsó részén helyet cserélt a Rákóczival. Igaz, így is csak 11. De ne legyünk ünneprontóak...

Kovács Sándor

*

Egyébként, ami a kiesést és a feljutás kérdését illeti, itt, a Nyugati csoportban is az utolsó fordulóra maradt a döntés. A bajnoki címért és az osztályozó révén a feljutással kecsegtető második helyért hármas holtverseny alakult ki a Nagykanizsa, a Csepel és az Oroszlány között. Valószínűleg vasárnap már némileg tisztázódnak az erőviszonyok, ugyanis a Nyugati csoport slágermérkőzését a Nagykanizsa — Csepel találkozót rendezik Nagykanizsán. Ha hazai siker születik, akkor az utolsó fordulóban Csurgón mág aligha bukhat akkorát Madár Gábor legénysége, hogy az az egyenesági feljutást jelentő bajnoki címbe kerüljön. Ebben az esetben viszont elszállhatnak a Csepel osztályozós reményei, ugyanis a fegyelmezetten, taktikusan védekező Oroszlánynak nagy esélye van arra, hogy „pontosan" távozzon a Volán otthonából. (Arról nem is beszélve, hogy az utolsó fordulóban odahaza az ESMTK ellen triplázhat is.) A Keleti csoportban jóval békésebb vizeken eveznek a csapatok. A DMVSC már besétált az NB I-be és a Szarvastól hat pont előnyre lévő Szeged is inkább már az osztályozóra koncentrál, mint a soros bajnokira. A kiesés szempontjából is tisztább a kép: a három áldozatból kettő már megvan (Hatvan, Jászberény), míg nyugaton a 12. Rákócziig bezárólag öt csapatot fenyegethet. Igaz, a Csurgónak már csak matematikai esélye van.

*

A Dél-Dunántúl csapatait átfogó NB III. Dráva csoportjában, a bajnokság lassan egy évtizedes történetében, nem volt még példa ekkora rivalizálásra a feljutást jelentő bajnoki címért, mint az idén. A párharc külön érdekessége, hogy az a két paksi csapat, a Paksi SE és az Atomerőmű SE között zajlik. Már a közelmúltban elvetették a fúzió gondolatát, így mindkét csapat a saját útját járja. Hogy játékosállományuk tudásszintje megközelítőleg azonos, ezt ebben az esetben a bajnoki táblázat is hűen tükrözi: még a gólkülönbség is megegyezik, pillanatnyilag — több rúgott góllal — a PSE a listavezető.

A „városi" gárda malmára hajtja a vizet, hogy a visszalévő három fordulóban kétszer játszik otthon (Nagykanizsai MÁV NTE, majd az utolsó fordulóban a Bóly ellen). Az atomosok idegenben, az élmezőnyben tanyázó Bóly és Mázaszászvár csapatánál vendégeskednek. Igaz, az ASE-nek ellenük is komoly esélye van. Hogy mást ne mondjunk: a nagy helybeli riválist, a PSE-t kétszer is legyőzték. De — mint utólag kiderült — ez a bravúros hat pont sem nyomott annyit latba, mint az, amennyit valójában ezek a sikerek megszületésük pillanatában értek.

—bégyé—

NB II. Nyugati csoport

1. Nagykanizsa	28	16	4	1	7	51—32	57
2. Csepel	28	17	2	2	7	49—31	57
3. Oroszlány	28	12	9	3	4	31—25	57
4. Komló	28	10	8	3	7	34—29	49
5. BVSC	28	12	4	5	7	33—29	49
6. Bp. Volán	28	13	3	1	11	42—34	46
7. Keszthely	28	9	7	1	11	26—26	42
8. Sopron	28	9	6	2	11	36—39	41
9. Mohács	28	10	1	8	9	31—29	40
10. Dorog	28	8	3	9	8	40—39	39
11. Szekszárd	28	9	3	4	12	30—39	37
12. Rákóczi FC	28	9	2	4	13	33—32	35
13. ESMTK	28	7	3	5	13	34—44	32
14. III. Ker. TTVE	28	8	3	2	15	25—40	32
15. Tapolca	28	7	2	6	13	27—34	31
16. Csurgó	28	7	1	5	15	26—46	28

NB III. Dráva csoport

1. Paksi SE	27	21	1	1	4	57—16	66
2. Atom. SE	27	19	3	3	2	54—13	66
3. Bóly	27	15	3	5	4	53—24	56
4. K. Honvéd	27	14	4	3	6	47—28	53
5. Mázaszászvár	27	13	5	1	8	50—33	50
6. Bonyhád	27	13	2	2	10	44—34	45
7. Siklós	27	13	2	2	10	43—39	45
8. Szigetvár	27	9	3	6	9	32—43	39
9. Marcali	27	9	3	5	10	35—37	38
10. Nagykanizsa	27	7	7	3	10	29—31	38
11. MÁV NTE	27	8	3	5	11	31—31	35
12. Dunaföldvár	27	7	2	4	14	38—51	29
13. Domb. Vasas	27	6	3	3	15	20—37	27
14. Boglárlelle	27	3	6	4	14	28—54	25
15. DVMSE	27	6	1	1	19	29—54	21
16. Sellye	27	3	2	2	20	27—92	15

Johnson versenylónak nézte magát?

Mindenki tudja és mindenki csinálja! — ez a kijelentés a Johnson-féle doppingügy nyomán lefolytatott kanadai vizsgálóbizottság előtt kihallgatott dr. Mario (Jaime) Astaphantól származik. Ha a „mindenki" talán túlzás is, de a szöuli olimpia után nyilvánosságra került adatok némiképpen alátámasztják a karibi születésű, kanadai állampolgárságú orvos véleményét.

A Johnson-doppingbotránnyal híres-hírhedté váló Astaphan most azzal vádolja a kanadai sporthatóságokat, köztük elsősorban az ottani atlétikai szövetséget, hogy pontosan tudták: minden élvonalbeli atléta tiltott szereken, anabolikus szteroidokon él, ám — ahogy ő fogalmazott — „becsukták a szemüket".

— Azt senki sem gondolhatta komolyan, hogy én majd odamegyek hozzájuk és információkat adok ki arról, hogy ki hogyan doppingol — mondta. — Az viszont tény, hogy sem az atlétikai szövetség, sem pedig az olimpiai bizottság egyetlen tagja sem tett fel soha ezirányú kérdéseket.

Az orvos véleménye szerint a sportág nemzetközi élvonalában bevett gyakorlat, hogy csak az érhet el számottevő eredményt, aki a meg nem engedett szerekhez nyúl.

folytatás a 8. oldalon

Milan Kundera:

BÚCSÚKERINGŐ

A lány kíváncsi volt, milyen autója van, hát beleegyezett. Klíma fizetett és kiléptek a borozóból. Szemben kis park volt, közepén sárga homokkal leszórt széles út húzódott. A borozóval szemben vagy tíz férfi állt egy sorban. Legtöbbjük jól benne járt a korban. Gyűrött öltönyük ujján mind vörös karszalagot viseltek és hosszú karót tartottak a kezükben.

Klíma megdermedt.

— Hát ez meg mi az ördög?

— Ugyan, semmi érdekes, mutasd meg inkább, hol a kocsid — vágta rá Ruzena — és már vonszolta is félre a trombitást.

Klíma azonban nem tudott elszakadni a vénemberek látványától. Egyszerűen nem értette, mi célt szolgálhatnak azok a hosszú karók, végükön a dróthurokkal. Olyanok voltak, mint a gázlámpa gyújtogatók, vagy mintha a repülőhalakra akarnának halászni, vagy mint a titkos fegyverrel felszerelt palotaőrség.

Amint így elnézte őket, úgy tűnt fel neki, hogy az egyik rámosolyog. Megijedt tőle, és megijedt önmagától is, mert azt hitte, hogy hallucinál, és minden emberről azt hiszi, hogy őutána kémkedik. S így hagyta, hogy Ruzena gyors léptekkel a parkoló felé vezesse.

9.

— Valahová nagyon messze szeretnék veled elmenni — mondta a lánynak. Jobb kezével átfogta a lány vállát, ballal a kormányt tartotta. — Valahová messze, délre. A hosszú országutakon, melyek a tengerparton kanyarognak. Ismered Olaszországot?

— Nem ismerem.

— Akkor ígérd meg, hogy eljössz velem.

— Nem viszed egy kicsit túlzásba?

Ruzena csak szerénységből mondta, de a trombitás rögtön megijedt, hogy ez a „Nem viszed kicsit túlzásba?" egész demagógiájára vonatkozik, melyet a lány ezennel éppen leleplezett. De most már nem hátrálhatott:

— De, túlzásba viszem. Mindig eltúlzott ötleteim vannak. Én már ilyen vagyok. De másoktól eltérően legalább megpróbálom, hogy ezeket az eltúlzott ötleteimet meg is valósítsam. Hidd el, nincs szebb a világon, mint valóra váltani egy merész álmot. Azt szeretném, ha egész életem egyetlen merész álom lenne. Azt szeretném, ha most már nem térnénk vissza a fürdőbe, azt szeretném, ha csak mennénk, egyre messzebb és messzebb, míg el nem érjük a tengert. Keresnék egy helyet egy együttesben, és vándorolnánk az egyik tengerparti városkából a másikba.

Egy festői szépségű ponton Klíma leállította az autót. Kiszálltak. Klíma azt javasolta, sétáljanak együtt az erdőben. Egy darabig az ösvényen lépdeltek, majd leültek egy fapadra, mely még abból az időből maradt itt, mikor az emberek kevesebbet autóztak és többet kirándultak az erdőben. Kezét mindvégig a lány vállán nyugtatta, majd váratlanul, szomorú hangon megszólalt:

— Mindenki azt hiszi, hogy borzalmasan vidám életem van. Mi sem áll távolabb az igazságtól. Valójában igen szerencsétlen vagyok. S nemcsak az utóbbi hónapokban, hanem már sok éve.

— Míg a trombitás szavai az olaszországi utazásról túlzásnak tűntek a lány számára (tudta, milyen nehéz megkapni Nyugatra az útlevelet), és enyhe bizalmatlanságot keltettek benne, a trombitás szavaiból áradó szomorúság kedves illet volt Ruzena orrának. Úgy szimatolta, mint a jól átsült hús ínycsiklandozó szagát.

— Hogyan is lehetnél te, éppen te boldogtalan...

— Megvan rá az okom, elhiheted — sóhajtott a trombitás.

— Híres vagy, gyönyörű kocsid van, sok pénzed, gyönyörű feleséged...

— Gyönyörűnek gyönyörű... — mondta a trombitás keserűen.

— Tudom — felelte Ruzena. — Már nem fiatal. Ugyanannyi idős, mint te, ugye?

A trombitás rádöbbent, hogy Ruzena aprólékosan informálódott a magánéletéről, és dühös lett. De uralkodott magán.

— Igen, annyi idős, mint én — mondta.

— Óh, neked igazán nincs miért aggódnod még a korod miatt. Hiszen úgy nézel ki, mint egy kölyök — mondta Ruzena.

— Csakhogy a férfinak fiatalabb nőre van szüksége — felelte Klíma. — És a művésznek különösen. Nekem a fiatalság kell! Te nem is sejted, Ruzena, mennyire szükségem van a te fiatalságodra. Néha úgy érzem, hogy már nem bírom tovább. Őrült vágy támad bennem, hogy kiszabaduljak. Hogy mindent újrakezdjek, másképpen csináljak. Ruzena, az a te tegnapi telefonhívásod... Valósággal beleborzongtam. Egyszerre úgy éreztem, hogy ez az üzenet, amit a sors küld nekem.

— Biztosan? — kérdezte a lány halkan.

— Mit gondolsz, miért hívtalak vissza azonnal? Egyszerre azt éreztem, hogy már semmit sem halogatok. Hogy azonnal látnom kell téged, rögtön, azonnal...

Elhallgatott és hosszan a lány szemébe nézett.

— Szeretsz?

— Szeretlek. És te? — suttogta a lány.

— Én borzalmasan szeretlek — felelte.

Én is.

Föléhajolt és száját a szájára illesztette. Fiatal, tiszta szája volt a lánynak, szépen ívelt, lágy ajkakkal, tisztára mosott fogakkal, minden vonzó volt rajta, hiszen két hónappal ezelőtt is csókra csábította. Csakhogy éppen azért, mert olyan csábító volt, a vágy ködén keresztül látta, és semmit sem tudott igazi lényegéről: a nyelv lángcsóva volt, a nyál bájital. Csak az a száj, amely többé nem csábította, nem vonzotta, az volt számára valóságos száj, egy buzgó nyílás, melyen át knédli, krumpli és leves óriási tömegei haladtak át, a fogakban kis tömések voltak, s a nyál sem volt többé bájital, sokkal inkább egy köpet ikertestvére. A trombitás szája tele volt a lány nyelvével, melyet — mint egy megrághatatlan falatot — se lenyelni, se kiköpni nem lehetett.

Végre a csók véget ért, felálltak és mentek tovább. Ruzena majdhogynem boldog volt, de azért észrevette, hogy az ok fölött, amiért a trombitást felhívta és amiért az eljött hozzá, valahogy furcsán átsiklott az egész beszélgetés. Nem mintha ő hosszasan kívánt volna beszélgetni róla. Ellenkezőleg, mindazt, amiről most beszélgettek, sokkal kedvesebbnek és fontosabbnak tartotta. De azért azt szerette volna, ha az a mellőzött ok — ha mégoly diszkréten, feltünés nélkül, szerényen is — mégiscsak jelen van. S ezért — mikor Klíma a különböző szerelmi vallomások után kijelentette, hogy mindent megtesz azért, hogy Ruzena élete mostantól egészen más legyen, megjegyezte:

— Nagyon jó vagy, de arról se feledkezz meg, hogy itt már nem egyedül az én életemről van szó.

— Igen — felelte Klíma, tudta, hogy eljött a pillanat, amelytől egész idő alatt rettegett: egész, demagógián alapuló stratégiájának legsebezhetőbb pontja.

— Igen, igazad van, csakugyan erre is gondolnunk kell. De egyáltalán nem ez a legfontosabb. Azért akarok veled élni, mert szeretlek, és nem azért, mert terhes vagy.

— Igen — sóhajtott Ruzena.

— Nincs semmi kínosabb, mint ha két ember csak azért hazasodik össze, mert merő vigyázatlanságból csináltak egy gyereket. Ami azt illeti, kedvesem, ha őszinte akarok lenni, akkor meg kell mondanom: azt akarom, olyan légy, mint azelőtt. Hogy megint csak mi ketten legyünk, és senki harmadik ne álljon közénk. Megértesz engem?

— Nem, azt nem lehet, arra én képtelen vagyok, azt sohasem tudnám megtenni — védekezett Ruzena.

Hevesen tiltakozott ugyan a trombitás kívánsága ellen, de nem azért, mintha a lelke mélyén meg lett volna győződve tiltakozása helyességéről. Végtére is, még csak két napja tudta biztosan, hogy terhes, és ez a bizonyosság még olyan friss volt számára, hogy nem született belőle semmiféle terv vagy stratégia. Másrészt azonban tisztában volt vele, hogy ez a terhesség igen jelentős esemény az életében, és olyan esélyt kínál számára, amilyen nem akad újra egyhamar. Úgy érezte magát, mint az a gyalog a sakkjátékban, amelyik éppen elért a tábla végéig, és vezérré változott. Ezt a váratlan hatalmát igen édesnek találta. Látta, hogy az a bizonyos telefonhívás események egész sorát indította el: a híres trombitás lélekszakadva rohan hozzá a fővárosból, nagyszerű kocsiján furikázza, szerelmet vall neki. Nem volt kétséges számára, hogy e hirtelen jött hatalom és a terhesség között valamiféle összefüggés van. Ha nem akart lemondani a hatalmáról, nem mondhatott le a terhességről sem.

folytatjuk

Köszöntjük

ANGÉLA

nevű kedves olvasóinkat

Az Angelus férfinév női (latin nőnemű végződéssel ellátott) párja, jelentése: angyal.

Védőszentje *Merici Szent Angela*, aki a leányifjúság nevelésére Szent Orsolya pártfogása alatt egy társulatot alapított, amelyből utóbb az Orsolya-rend fejlődött ki. 1540. január 27-én halt meg.

A Nap kél: 3.52 órakor nyugszik: 19.32 órakor

A Hold kél: 1.24 órakor nyugszik: 15.40 órakor

Várható időjárás

Meleg idő. Az időnként erősen megnövekvő gomolyfelhőzetből elszórtan záporok, zivatarok várhatók, helyenként nagyobb mennyiségű csapadékkal. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet 12, 17 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet 24, 29 fok között várható. Jelentős mennyiségű — legalább napi 5 mm — csapadék az ország területének 30 százalékán várható.

— Nemzettudatunk címmel előadást és fórumot tartanak 31-én 17 órakor Kaposvárott, a Somogy megyei Művelődési Központban. Meghívott előadó Szili Ferenc, a történelemtudományok kandidátusa.

Halálos balesetek

Budaörs külterületén az M7-es autópályán Hertelendi Csaba 30 éves gépkocsivezető, tárnoki lakos a Volán autóbuszával nekiütközött egy műszaki hiba miatt álló személygépkocsinak. A baleset következtében a személyautó vezetője és egy utasa súlyos sérülést szenvedett, másik két utas, Lepcsényiné Bátor Éva 31 éves tanárnő és Lepcsényi Márton Péter 6 éves kisgyermek, budapesti lakos a helyszínen meghalt. A vizsgálat eddigi adatai szerint Hertelendi Csaba figyelmetlenül vezette az autóbuszt, a rendőrség elvette vezetői engedélyét és tovább folytatja a baleset vizsgálatát.

Zamárdiban az M7-es autóúton Nagy Imre 27 éves előadó, sárvári lakos személygépkocsijával egy másik személygépkocsinak ütközött.

A baleset következtében a vétlen autóvezető, Lugosi Gábor 25 éves felszolgáló, budapesti lakos a kórházba szállítás után meghalt. Utasa, Konkoly Vilmos 37 éves szakács, budapesti lakos a helyszínen belehalt sérüléseibe.

Nagy Imre könnyű, két utasa súlyos sérülést szenvedett. A rendőrség elvette vezetői engedélyét és tovább folytatja a vizsgálatot.

Gyönkön

Bemutatkozott a Néppárt

Hétfőn bemutatkozó esten ismerkedhettek a Tolna megyei Gyönk és a környékbeli falvak polgárai a Magyar Néppárttal. A találkozó — amelyre kellemes meglepetésként az ABC-pénztárnál kaptak sokan udvariasan invitáló röplapot — a művelődési ház sorozatának kezdete volt. A faluba most jutott el először ilyen formában ellenzéki szervezet. Talán ennek is köszönhető, hogy a megjelent 23 helybeli között feltűnt a tanácselnök, a párttitkár és több gazdasági egység vezetője is. Az átlagéletkor valószínűleg meghaladta a negyven évet.

Say István előadásából a hallgatóság megismerhette a párt programját, működési stílusát, jelenlegi szervezettségét. A kötetlen eszmecserévé átalakuló találkozó végén többen jelezték, hogy — szimpatikusnak találva az elhangzottakat — pártoló tagként kívánják támogatni a néppárt tevékenységét. Gyönkön ezzel fel lehet lépni a dobogóra, de két hét múlva a szociáldemokraták következnek…

bb

— A Független Jogász Fórum 3-án 10 óra 30 perckor tartja első pécsi rendezvényét, a Janus Pannonius Tudományegyetem központi épületének VIII. számú termében. Szó lesz az alkotmányozás problémáiról (meghívott vendégek Bogdán Tibor és Tölgyesi Péter), valamint az FJF pécsi és Baranya megyei megszervezésének a lehetőségéről, valamint az Ellenzéki Kerekasztal munkájában való részvételéről.

Hibáztunk

Lapunk tegnapi számának „Diétás Diéta" című írásában, a második bekezdés végén és a negyedik bekezdés elején szedési hiba történt. A megjelölt helyeken a *harmonikus haza* helyett *harmadkis haza* olvasandó. Elnéztük. Elnézésüket kérjük.

— Tagtoborzó. Tolnán, a városi sportcsarnokban június 2-án 19 órakor az MDF tagtoborzóval egybekötött nagygyűlést tart. Meghívott vendégek: Bogárdi Zoltán és dr. Szabó Tamás, az MDF Országos Elnökségének tagjai.

A Társasjáték New Yorkban című vígjátékot ma 19 órakor láthatják a székesfehérvári Vörösmarty Színházban. A Chicago című musicalt ma 19 órakor Szekszárdon, a színházteremben a Szolnoki Szigligeti Színház művészei mutatják be.

— Folklórműsor Siófokon. Nem unatkoznak az előszezon nyaralói Siófokon. Ma 21 órakor a Dél-Balatoni Kulturális Központban folklórműsor szórakoztatja őket. Színpadra lép a Rajkó zenekar és a tánckar.

Építési ikertelek összközműves, kiemelt mecseki üdülőterületen eladó. Telefon: 72/78-050.

„IN DER SORBISCHE ECKE"

(a szorb sarokban)

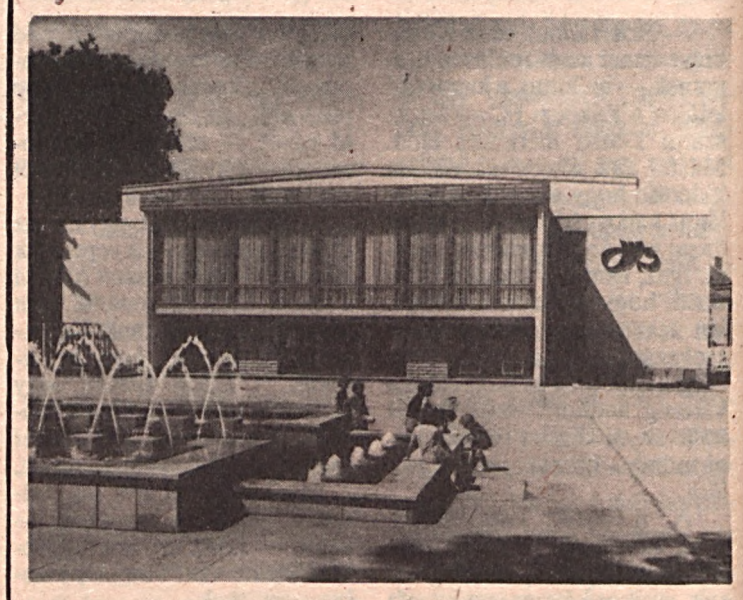

Az 1975-ben épült német-szorb népszínház

Szorb mennyasszonyi viselet

Az NDK egyetlen nemzetisége, a szorb, június 1—6 között rendezi meg kulturális fesztiválját, Bautzen központtal, melyre szovjet, lengyel és csehszlovák kultúrcsoportokon kívül a Nagymányoki Német Nemzetiségi csoport is meghívást kapott. Miután az időpont egybeesik a köztársaság megalakulásának 40. évfordulójával, kulturális programokhoz kevésbé illő eseményekre is sor kerül, úgymint katonapolitikai fórumra vagy a politikai dalok internacionális programjára. A Szorbok Szervezete, a DOMOWINA szeretettel várja hazánk valamennyi nemzetiségi szövetségét, melyekkel évek óta jó a kapcsolata.

Bayer Béla

Ikarus a berlini fal fölött

folytatás a 2. oldalról

kétüléses masina leginkább egy hagyományos szárnyakkal ellátott sárkányrepülőre emlékeztet.) A gépeket — szétszedett állapotban — Nyugat-Berlinbe fuvarozták, majd május 26-án hajnali 4 óra 20 perckor a város Neukölln kerületének futballpályájáról a levegőbe emelkedtek — az egyik masina fedélzetén egy bekapcsolt videokamerával.

Szakértők tanácsára előzőleg katonai terepszínűre mázolták a szárnyakat, s ötágú vörös csillagokat festettek rájuk — nyilvánvaló megtévesztési szándékkal.

A két repülő alkalmatosság nyolc perc múlva ért a kelet-berlini Treptow-park fölé, ahol a fák között elbújva már várta őket öccsük. Az egyik gép leszállt, hogy fölvegye őt, miközben a másik géppel Ingo Bethke a levegőben körözött, hogy rádión keresztül esetleges veszélyekre figyelmeztethesse két fivérét.

4 óra 30 perckor a másik gép ismét a levegőbe emelkedett, majd együtt észak felé vettek irányt. A Quick magazinhoz eljuttatott vidofelvétel tanúsága szerint 4 óra 34 perckor haladtak el a kelet-berlini TV-torony mellett, majd három perc múlva földet értek a nyugat-berlini Reichstag előtti füves téren. A várost kettészelő betonfalat mintegy 200 méter magasságban repülték át.

A három Bethke fivér hétfő estig nem lépett a nyilvánosság elé. Állítólag a Quick magazin szerkesztőinek oltalmát élvezik, akiknek busás haszon (állítólag 500 ezer márka) reményében rendelkezésére bocsátották a légikaland bizonyítékait. Az olvasók a Quick kedden utcára került legfrissebb számából tudhatják meg a vakmerő vállalkozás részleteit.

Az NDK, amelynek a négyhatalmi megállapodás értelmében semmi köze nincs a berlini légtérhez, bosszúsan reagált a szökés hírére. A szombati lapokban megjelent ADN-jelentés a tranzitutakra vonatkozó előírások durva megsértésének nevezte, hogy a két fivér Nyugat-Berlinbe szállíthatta a szétszedett masinákat. A hírügynökség a tranzitutakon haladó szállítmányok szúrópróba-szerű ellenőrzésének megszigorításával fenyegetőzött. Komor szózatokban Berlinben soha nincs hiány. Alig négy hónappal ezelőtt jelentette ki a NSZEP főtitkára, hogy a Berlint megosztó fal még akár száz évig is állni fog, ha nem szűnnek meg a megépítését szükségessé tevő okok. Attól eltekintve, hogy ebben a jóslatban egyre kevesebben hisznek Európában, a Bethke-fivérek vállalkozása is azt mutatja: bár még áll a fal, az emberi találékonyság számára nem létezik áthághatatlan akadály…

Rádió, televízió

Kossuth Rádió

8.20: Eco-mix. 8.50: Táncházi muzsika Erdélyből. 9.20: Gyöngy Pál szerzeményeiből. 10.05: Rendezte: Turián György. Ne okoskodj, Pista! Mikszáth Kálmán regénye rádióra alkalmazva. 11.01: A kamarazene kedvelőinek. 12.45: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: A magyar nyelv századai. 14.25: Operaslágerek. 15.00: A Népzenei Hangos Újság melléklete. 16.00: Tizenhat óra. 16.10: Dalposta. 16.20: Miska bácsi levesládája. 17.00: Erre szerződtem. Sugár Ágnes riportja. 17.25: Ipargazdák. 17.30: Slágerfilmek — filmslágerek. 18.02: Újraolvasva. 19.15: Kártyázó asszonyok. Hunyadi Sándor színjátéka rádióra alkalmazva. 20.05: Egy énekes — több műfajban. 20.30: A külpolitikai rovat műsora. 21.00: Örökzöld dallamok. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Az egészség világa —a világ egészsége 22.45: Operaest. Giulietta Simionato felvételeiből. 23.35: Dvorzsák: d-moll szerenád.

Petőfi Rádió

8.05: Idősebbek hullámhosszán. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.05-12.00: Napközben. 12.10: Fúvós indulók. 12.25: Utikalauz üdülőknek. 12.30: Ifj. Sánta Ferenc népi zenekara játszik. 13.05: A tegnap slágereiből. 14.00: Betűtenger. A Magyar Nemzet emlékkönyvéről. 15.05: Zenerulett. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Garázs. 19.05: Sport. 19.13: Fényes Szabolcs műveiből. 21.05: Tanakodó arról, hogy kinek a füttyére táncol az iskola. 22.00: Tessék választani. 23.10: Sporthírek. 23.15: A dzsessz története. 23.55: Virágénekek.

Bartók Rádió

9.08: Romantikus kamarazene. 9.45: Zenekari muzsika. 11.04: Pillanatkép. 11.10: Carl Orff: Carmina Burana. 11.50: Anyegin. Részletek Csajkovszkij operájából. 13.05: Szonda. 13.35: Operaházi portrék. 14.07: Kórusmuzsika a XVIII. századból. 14.25: Magnósok figyelem! 15.05: Századunk zenéjéből. 15.58: Romantikus operákból. 17.00: A Magyar Rádió 1988. évi Országos Fafúvósversenye díjnyerteseinek hangversenyei. 18.05: Madrigálok. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Szegedről. 19.05: Diákfélóra. 19.35: Balettzene operákból. 20.00: Prágai Tavasz. A Cseh Filharmonikus Zenekar hangversenye. 20.45: Költő és közönsége. Horgas Bélával beszélget a szerkesztő: Albert Zsuzsa. 21.05: A hangversenyközvetítés folytatása. 21.50: Csembalómuzsika. 22.05: Kódexek zenéje. 22.45: Az eseti orvos. 23.06: Népek zenéjéből.

TV1

8.00: Tévétorna nyugdíjasoknak. 8.05: Stúdió '89. 8.55: Képújság. 9.00: Az Országházból jelentjük… Tudósítás az Országgyűlés májusi ülésszakáról. 17.20: Hírek. 17.25: Déli videoújság. A Szegedi Körzeti Stúdió műsora. 17.35: Správy. Hírek szlovák nyelven. A Szegedi Körzeti Stúdió műsora. 17.40: Műsorajánlat. 17.45: Nonstop nonszensz. NSZK film. 18.25: Carmell és a Fine Young Cannibals. NSZK zenés film. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. Zabszem varázsló. Csehszlovák rajzfilm. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények — Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Az Országházból jelentjük… Összefoglaló az Országgyűlés mai napjáról. 20.40: Reklám. 20.45: Halállista. Tévéfilm. 22.00: Reklám. 22.05: Ökölvívó EB. Közvetítés Athénból, felvételről. 23.05: Híradó 3.

TV2

17.00: Képújság. 17.15: TV2. Benne: Reklám. Riportok. Időjárás. Zene. Tévétorna. 17.45: BUMM!!! Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 1. A bűvös gömb. Angol rajzfilm. 2. Málnalekvár. Szovjet bábfilm. 18.48: TV2. 19.00: És a nap elsötétül. Csehszlovák tévédráma. 20.24: TV2. Benne: Rockkalapács. A nevem Sára Ferenc. 21.00: Híradó 2. 21.20: Tv2. Benne: Felkínálom. 22.20: Nana. Francia tévéfilmsorozat. kb. 23.15: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. 14.00: Landscape Channel. 15.00: Változó világ. 16.00: Szeretni. 16.30: Családi ügy. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 01.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás-jelentés. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. 15.30: The Global Chart Show. 16.30: Forró drót. 18.30: Új zenei show. 19.30: Richard Diamond 20.00: A becsületét vesztett hölgy. Amerikai bűnügyi film. 21.45: Világhíradó. 22.00: Dempsey és Makepeace. 23.00: A profik. 00.00: Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Roland Garros teniszverseny. 17.55: Hírek, időjárás. 18.00: Az őrnagy kanárija. Film. 19.30: Csillogó papiros. 20.00: Jelenidő. 21.00: Svájci művészportrék. 21.25: A múltját kereső ember. 21.55: Közjáték. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás-jelentés. 22.35: Francia ajkú kontinensek. 23.15: Komolyzene. 00.00: Vendégségben Frednél. 01.00: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggel a SAT1-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Műsorelőzetes. 9.10: Lassie. Amerikai kalandfilmsorozat. 9.35: Kimba, a fehér oroszlán. Japán rajzfilmsorozat. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. Amerikai filmsorozat. 10.50: Jó tanácsok természetkedvelőknek. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Körözik Sundance kölyök feleségét. Amerikai film. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Horoszkóp. 14.05: Niklaas, a flandriai fiú. Japán rajzfilm. 14.30: Boszorkányház. Angol ifjúsági sorozat. 15.44: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. Amerikai filmsorozat. 15.50: Egészségügyi tanácsadó. 16.00: Pat és Patachon. Dán vígjátéksorozat. 16.25: Az aranylövés. 16.35: Bonanza Amerikai westernsorozat. 17.25: Piaci tanácsadó. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes 17.50: A majmok bolygója. Amerikai sci-fi sorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Carson és Carson. Ausztrál filmsorozat. 20.25: Időjárás-jelentés. 20.30: Spenser. Amerikai bűnügyi sorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Alamein fekete ördögei. Angol háborús film. 23.15: Hírek, sport, időjárás. 23.25: Hátborzongató sokkoló. Amerikai horrorsorozat. 0.15-0.25: Műsorelőzetes.

Jugoszláv televízió

1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották — Nézzék! 16.00: Filmsorozat — ism. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tv-napló I. 17.35: Sorozat gyermekeknek. 18.05: Számok és betűk — vetélkedő. 18.25: Dokumentumprogram. 19.11: Időjárás. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Filmest — Játékfilm. 22.35: Tv-napló III. 22.55: Mindig önökkel — éjszakai program. 0.55: Hírek. 1.00: A csütörtöki műsor ismertetése.

2. műsor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Tv-naptár. 17.55: Hírek. 18.00: Karlovaci, siseki, gospici, bjelovari és varazdini körzeti program. 18.45: A nap műsora. 19.30: Tv-napló. 20.00: Zenei est. 21.30: Hírek. 21.35: Időjárás. 21.45: Scientia Yugoslavica. 23.15: Műholdprogram. 1.15: Időjárás.

A Sky Channel, Super Channel, SAT1 és a TV5 műsorát részletesen közli a Telehold

KONZUM Kereskedelmi- és Ipari Rt.
Pécs, Bem u. 5.

KIS- ÉS NAGYKERESKEDELEM · VENDÉGLÁTÁS
IPARI TEVÉKENYSÉG

Telefon: (72) 33-422 Telex: 12468
Telefax: (72) 13-342

TÁJÉKOZTATÓ A MAGÁNSZEMÉLYEK RÉSZVÉNYVÁSÁRLÁSI FELTÉTELEIRŐL

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamat illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatóra szóló, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

új értékpapír · magánrészvény · biztos befektetés · árfolyam-emelkedés · osztalék

Könyvet szeretne?

Hamarosan megjelenik

Illés György: Piások, zugmérők, mámorkeresők

Kiadja: a Babits Kiadó, Szekszárd

* * *

révai nagylexikona révai nagylexikona révai nagylexikona

RÉVAI NAGYLEXIKONA

Az első két kötet ára: 917,– Ft/db.

Név: .....

Cím: .....

.....

..... példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon köteteit az alábbi címen:

Babits Kiadó, Szekszárd, Pf.: 237

A megrendelés határideje: 1989. június 30.
Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekkeket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum" c. napilapot ..... példányban 1989. június hó 1-től. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlítem.

Név: .....

Lakcím: .....

.....

A megrendelőlapot kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13—819

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK, FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK, VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK, TMK BÉRMUNKA

tel.: 26—233

GEMENC KIRÁNDULÓ KÖZPONT AJÁNLATA

Étterem: Várjuk Kedves Vendégeinket a Gemenci Kirándulóközpontban üzemelő Trófea Éttermünkben: Vadhúsokból készüllt kitűnő ételekkkel, történelmi borvidékünk boraival, széles választékú üdítőitalokkal, kellemes környezettel.

Lovasiskola: Lovastanfolyam kezdőknek
Pónilovaglás gyerekeknek
Tereplovaglás haladó lovasoknak
Erdei sétakocsikázás
Fogatok esküvőkre
Jelentkezni a Kirándulóközpontban lehet.

Cégünk 0,3—1,0 mm-es alumínium lemezből gyárt formarészeket, méretük 0,2—1,0 m² közötti. Szerszámkészítő kisüzemet, illetve vállalkozókat keresünk (modell-készítőt, kopírozásra modell-készítőt, szerszámkészítőt)

- sajtoló szerszám (alumíniumból és acélból a mellékelt ábra szerint)
- mélyhúzó szerszám (egy- vagy többlépcsős)
- kivágó szerszámok
- a sajtolt alkatrészeket méretre vágó szerszámok

gyártására.

A bélyeg és a matrica nyers darabjait cégünk biztosítja, igény szerint a szerszámok kialakításához segítséget nyújtunk, esetleg a szerszám készítéséhez modellt adunk.
Ajánlatokat a rendelkezésre álló géppark és a referenciák leírásával „Svájci cég" jeligére, a szerkesztőség címére kérjük.

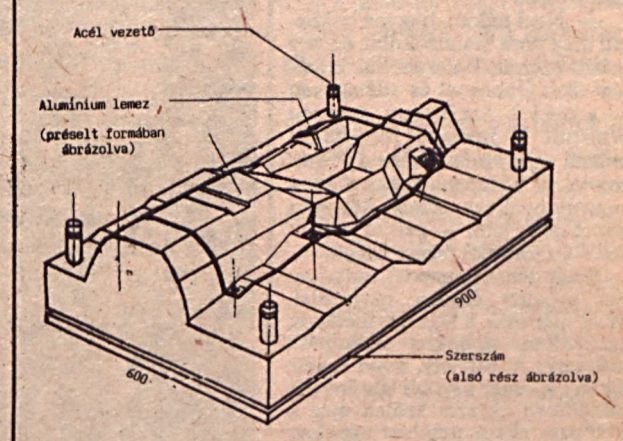

DÁTUM
1989 · V · 31 · SZERDA

Gróf Klebersberg Kunó íróasztalánál

A kultúrminiszter Kaposváron

Új kultúrpolitikát hirdetett hétfőn délután a kaposvári MEÉSZ-székházban Glatz Ferenc művelődési miniszter. Mint elmondta, szakítani kell az eddigi főváros-centrikus gondolkodással. Budapest csak akkor lehet Közép-Európa kulturális centruma, ha ehhez kiépül a vidék művelődési infrastruktúrája is. Újra kell gondolni fogalmainkat! A nemzeti kultúra nem valami elvont gondolatkör, nemcsak a himnusz, a szózat, az anyanyelv, nemcsak akciók sorozata, jelszavak gyűjteménye, hanem az egész társadalom kulturáltsága, a mindennapi élet minősége. Ehhez új kormánypolitika kell.

Az eddigi ipar- és gazdaságorientált politika nem figyelt az egészségügyre, a szociális problémákra, a kultúrára, a köznapi szférákra, pedig mindez elengedhetetlen ha közösségi társadalmat akarunk magunk körül. A szocializmusról sokat beszéltünk, de intézkedéseinkkel ellene cselekedtünk. A kolbász- és sörközpontú Kádár-korszak után emberközpontú politizálásra van szükség. Ma is érzékelhetők hangsúlyeltolódások, pozitívan értékelhető a kulturális tárca hatáskörének növekedése — az egyházügy, a kisebbségi ügyek, a diáksport minisztériumi hatáskörbe kerülése, az értelmiségiek bérigényének elismerése —, de ne reménykedjünk gyors, békés változásban. A tortát már 40 éve felszeletelték, csak úgy lehet nagyobb részt adni a kultúrának, ha valakitől elvesznek. Ezt nem lehet egyik napról a másikra megoldani. Az ózdi munkás bizonyára nem adná a bérét a gyermekét tanító pedagógusnak, pedig ez hosszú távon neki is jobb lenne.

A retorikáig egyetértünk a reformban, de az „éleslövészet" idején már nem. A változások egyetlen biztosítéka a helyi autonómiák kiépítésében van, de ehhez meg kell változtatni a helyi vezetők gondolkodását.

A miniszter oktatási koncepciójának alappillérei: az állam által meghatározott minimumkövetelmény, az iskolák, tanárok önállósága, és az egységesen, hitelesen mért eredmény. Az érettségi lebonyolítása nem az iskola feladata, hanem az államé. Így eredménye a felvételiknél is mérvadó lehet.

Visszatérve a minisztériumra, elmondta, hogy a tárca nem lehet pártharcok színhelye, ide szakemberek kellenek, akik nemzetben és emberben gondolkodnak.

Glatz Ferenc jövő héttől új íróasztal mellé ül, melyet még gróf Klebersberg Kunó használt. Az a miniszter, aki ötezer tantermet építtetett, aki létrehozta a külföldi magyar intézeteket, aki Magyarországot ismét bekapcsolta Európa kulturális életébe.

Marad a Világ és a Stádium...

Miért nincs hitelünk?

A Nemzetközi Valuta Alap május 15-én felfüggesztette a Magyarországnak történő hitelfolyósítást. Ez a nem várt, s a mintegy hét esztendős tagságunk ideje alatt még nem tapasztalt intézkedés nemcsak meglepte a magyar közvéleményt, egyidejűleg érthetetlen számára, miképp lehetséges egy érvényben lévő hitel-megállapodást, illetve az abban feltüntetett hitel folyósítását felfüggeszteni.

A Nemzetközi Valuta Alap és testvér-intézménye, a Világbank az Egyesült Nemzetek Szervezetének szakosított pénzintézetei. Mindkét nemzetközi pénzintézet önálló hitelpolitikát folytat. A hitelezésben csak az a közös — s ez szerfelett lényeges —, hogy hitelkondícióik — a hitelek futamaideje, lejárata, kamatszintje — kedvezőbb a magánbankok mindenkori kölcsönzési feltételeinél.

A Nemzetközi Valuta Alap, angol elnevezésének kezdőbetűi szerint IMF-nek nevezett pénzintézet 1944-ben történt alapítása óta a nemzetközi pénzügyi rendszer, a nemzetközi fizetések zavartalan funkcionálását kívánja szolgálni s tagországainak főként fizetési nehézségek — fizetési mérleghiányok — áthidalására nyújt hiteleket. A hiteleket aszerint különböztetik meg, hogy milyen jellegű fizetési mérleghiány finanszírozását szolgálják. A legismertebb és leggyakoribb hiteltípus a készenléti hitel, a cserearányveszteséget kompenzáló hitel és az ütköző készletet finanszírozó hitel. (Az utóbbit a nemzetközi áruegyezményekben részt vevő országok vehetik igénybe; a kompenzáló hitelt bizonyított cserearányromlás és veszteség esetén bármely tagország. Magyarország 1982-ben kapott 80 millió dollár összegű kompenzációs hitelt.)

A nemzetközi fizetési nehézségek, mérleghiányok leküzdésére, áthidalására szolgáló hiteltípus a készenléti — angol szakkifejezéssel: stand by — hitel. A készenléti hitelmegállapodások keretében az IMF és az adott ország kormánya előre tisztázzák a folyósítás feltételeit, azokat a közgazdasági-pénzügyi követelményeket, amelyek teljesítése esetén a bank a megállapodásban rögzített időpontokban folyósítja a hitelrészleteket.

A magánbankok szabadon felhasználható finánchitelei és az IMF hitelei közötti különbségek: a magánbankok és a bank-konzorciumok a megállapodás aláírása után a hitel teljes összegét átutalják, rendelkezésre bocsátják, az IMF készenléti hitel-megállapodásai tartalmazzák a megállapodás érvényességi idejét, amely alatt a hitel teljes összegét részletekben — és a közgazdasági feltétel teljesítésétől függően — folyósítja a Washingtonban székelő nemzetközi pénzintézet. Az IMF-hitelek felhasználásukat tekintve finánchitelek, nemzetközi fizetési kötelezettségek teljesítésére, a mérleghiány mérséklésére fordíthatók.

A készenléti hitel-megállapodások részlet-folyósításokhoz kapcsolódó közgazdasági feltételeit a bank szakemberei és az adós-ország kormányának képviselői konzultációk során közösen állapítják meg. Általánosítható az a tapasztalat, hogy a vállalt feltételek egybeesnek a kormányzati célokkal. Magyarországgal eddig három készenléti hitelmegállapodást írtak alá az IMF vezetői. Az első kettő zavartalanul teljesült, a harmadik megállapodásból adódó hitelrészletek folyósítása májusban elakadt, mivel a magyar gazdaság külső és belső egyensúly-viszonyai fenyegető mértékben romlottak, eltértek a megállapodásban vállalt jobbítási-javítási céloktól, tendenciáktól.

Ma még csupán csírájában fedezhető fel az IMF hitelezési politikájának Brady-tervvel összefüggő változata. A jelenlegi amerikai pénzügyminiszterről elnevezett koncepció lényege az, hogy a legsúlyosabban eladósodott — többnyire latin-amerikai — országok adósságszolgálati terheti az adósságok és a kamatterhek csökkentésével kell mérsékelni s ebben a magánbankok mellett az IMF-nek és a Világbanknak is szerepet kell vállalnia. Az IMF májusban döntött néhány olyan kölcsönről, amelyek összegének kb. egyötödét elkülönítették, mert kizárólag a külföldi adósság csökkentésére lehet felhasználni.

Amíg az IMF hitelpolitikája a nemzetközi fizetések, fizetési forgalom működtetésére, a mérleghiányok áthidalására s majdan — az előjelek szerint — az adósságproblémа enyhítésére összpontosul addig testvér-intézménye, a Világbank fejlesztési bankként funkcionál. A Világbank célhiteleket folyósít. Ezeket a hiteleket az igénybe vevő országok kizárólag az adott fejlesztési célra fordíthatják. A célhiteleket a Világbank a fejlesztések teljesítése, kivitelezése mértékében folyósítja, de nem az adott országnak, hanem a kivitelezőknek.

A világbanki hitelek felhasználásának lényeges jellemzője, hogy a finanszírozandó létesítményre, projektre, a beszállításokra nemzetközi tendert kell hirdetni, s a hazai cégek csak meghatározott értékarányban lehetnek tendernyerők és résztvevői a kivitelezésnek.

Az első világbanki kölcsönmegállapodást — ennek 130,4 millió dolláros összege a gabonaprogramot finanszírozta — 1983-ban írták alá a Magyar Nemzeti Bank és a Világbank képviselői.

A múlt év végéig 16-ra emelkedett a világbanki célhitelek és projektek száma, a kölcsönök együttes összege pedig megközelítette az 1,5 milliárd dollárt. 1989-ben egy további 140 millió dolláros kölcsönmegállapodás aláírására került sor a harmadik ipari szerkezetátalakítási program s kisebb részben a kisvállalkozások és az elmaradott térségek fejlesztésének finanszírozására. Májusban a Világbank vezetősége újabb 110 millió dollár összegű kölcsönt hagyott jóvá energetikai célokra és energiaracionalizálásra. A Világbanki köcsönökkel történő fejlesztések 1983-ban kezdődtek. A 16 programra 1496 millió dollár összegben kötöttünk a Világbankkal kölcsön-megállapodásokat, ebből 1,3 milliárdra fogadtak el a hazai bankok fejlesztési programokat, a kivitelezés a múlt év végéig 904,4 millió dollár lehívását igényelte.

Garmvölgyi István

Johnson versenylónak nézte magát?

folytatás az 5. oldalról

— A nemzetközi elit zárt társaságot alkot — véli a 43 éves Astaphan —, ahol mindenki tudja, hogy a doppingolás virágzik, és mindenki csinálja is! És úgy gondolom, ezt valamennyi sporthatóság is pontosan tudja, nemkülönben a versenyszervezők. Ezt persze, csak sejtem.

Charles Dubin vizsgálóbíró faggatta arról is, hogy kapcsolatban állt-e a szöuli tízpróbában bronzérmes David Steennel, kezelte-e őt is?

— Igen, kezeltem — hangzott a tömör válasz.

— Melyik évben? — folytatta a kérdezősködést a bíró.

— 1984-ben vagy 1985-ben — felelte hosszas gondolkodás után az orvos.

— Szteroidokat is felírt neki? — tette fel a kényes kérdést Dubin.

Ismét hosszú gondolkodás után született meg Astaphan válasza:

— Amennyire visszaemlékszem, szteroidokról csak beszélgettünk, úgy rémlik, adni nem adtam neki.

Johnson szöuli pozitív doppingtesztjével kapcsolatban Astaphan továbbra is kitart azon állítása mellett, hogy Stanozololt nem adott a vágtázónak.

— Nem tudom, hogyan bukhatott meg pont Stanozololl, én egy másik szerrel, Furazabollal kezeltem őket (Johnsont és atlétatársait — a szerk.). Azt hiszem, Johnson Winstrol V injekció formájában juttatta saját szervezetébe a Stanozololt. E készítményhez, amit a versenylovaknak adunk, könnyen hozzá lehet jutni — persze jó pénzért — a torontói feketepiacon.

A kép tehát teljesedik, szép lassan minden érintett megszólal. Most már csak a legfőbb illetékes, azaz Ben Johnson vallomása hiányzik. A bálvány, majd fekete bárány sprinter a szöuli botrány óta mindössze egyszer szólalt meg a sajtóban, akkor mindent tagadott. Kihallgatása előreláthatólag június 12-én kezdődik.

Megölte a férjét

Csendesnek ígérkezett a tegnapi nap Németkéren, a Pozsonyi utca 32. szám alatt. Egészen addig, míg Makó Mária 34 éves fiatalasszony össze nem szólalkozott férjével, Buzás Józseffel. A 42 éves férfi és asszonya szópárbaja hamarosan igazi párbajjá fajult. S hogy a családi vitát illőképpen lezárják, az asszony — hasonlóan más, bűnügyekben szereplő társaihoz — a konyhakésért nyúlt, azzal szúrta nyakon férjét. A seb, amit a kés ejtett, halálos volt. Makó Máriát a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte, ügyében szakértők bevonásával folyik a vizsgálat.

(Felvételünk egy film forgatásán készült.)

Jogerősen elítélték a rendőröket

Enyhítésre nem volt ok

A Legfelsőbb Bíróság — fellebbezés folytán — kedden tárgyalta a tiszafüredi törvénysértő rendőrök ügyét. Dr. Rabóczki Ede hadbíró ezredes tanácsa minden tekintetben megalapozottnak tartotta és helybenhagyta a Budapesti katonai Bíróság ítéletét: ezzel Kiss Lajos volt rendőr-törzsőrmestert — életveszélyt okozó testi sértés és kényszervallatás bűntette miatt — 2 év és 6 hónapi börtönbüntetésre ítélte, s a közügyek gyakorlásától 2 évre eltiltotta.

Papp Bálint rendőrzászlóst — elöljárói intézkedés elmulasztásának bűntette és hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás vétsége miatt — 8 hónapi katonai fogdára ítélte, s egy évre visszavetette a főtörzsőrmesteri rendfokozatba. Egyben előzetesen mentesítette a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól.

Miként a sajtó beszámolt róla, idén január 22-én este a szolgálaton kívül lévő Kiss Lajos a fiatalkorú Fehér Imrét és Szabó Ottót megállította az utcán. Rádiós magnó ellopásával és falfirkálásokkal gyanúsította meg a fiatalokat, s bevitte őket a városi kapitányságra. Kikérdezésük során Kiss Lajos több esetben a tettlegességtől sem riadt vissza. Egyik erős ütésétől Fehér Imre hanyatt esett, s a földre zuhanva fejét alaposan beverte a kövezetbe. A 17 éves fiú elájult, magához térítése után többször hányt, ám a rendőr tovább folytatta a kihallgatást. Fenyegetések közepette a törzsőrmester kifaggatta Szabó Ottót is, akinek édesapját időközben behívták a rendőrségre. A szülő, látva a fejleményeket, követelte az ügyeletes Papp Bálinttól, hogy értesítse a parancsnokot. Ez megtörtént, de Papp a beérkező parancsnokot nem tájékoztatta teljességgel az eseményekről. A fiúkat végül éjfél körül elengedték. Fehér Imre azonban otthon is rosszul érezte magát, s mivel állapota másnapra sem javult, reggel mentővel a karcagi kórházba szállították. Itt megállapították, hogy az esés következtében tarkótáji koponyacsonttörtést és agyzúzódást szenvedett, emiatt életveszélyes állapotban volt. Miután az ügy a rendőrségen kitudódott, Kiss Lajost január 25-én lefokozták és elbocsátották az állományból.

A Legfelsőbb Bíróság végzésének indokolásában dr. Rabóczky Ede rámutatott: mivel az ügyész egyik vádlott terhére sem jelentett be fellebbezést, a büntetés súlyosítására a törvény nem ad lehetőséget, enyhítésére pedig — a védők indítványával ellentétben — nem volt ok.

Osztrák ellenzéki vezetőből tartományfőnök

Ausztria több mint félmillió lakosú Karintia tartományában a jobboldali polgári irányzatú Osztrák Szabadságpárt (FPÖ) országos vezetőjét, Jörg Haidert választották kedden tartományfőnökké. Ezzel az osztrák parlamentben 18 képviselővel ellenzékben levő FPÖ, amely 1983-tól 1986-ig a Szocialista Párttal (SPÖ) együtt országos szinten egyszer már hatalmon volt, most helyi szinten ismét kormányzati tényezővé vált, az osztrák kormánykoalíció vezető ereje, az SPÖ pedig Karintiában ellenzékbe szorult.

A 39 éves Jörg Haider 1986-ban került az Osztrák Szabadságpárt élére, s azóta a két nagy kormánykoalíciós párt, a Szocialista és a Néppárt (ÖVP) elleni kíméletlen, demagógiát sem nélkülöző támadásaival az osztrák politika „fenegyerekének" számít.

ENSZ Menekültügyi Iroda nyílik Budapesten

Az ENSZ Menekültügyi Főbizottsága várhatóan a nyáron irodát nyit Budapesten, hogy segítsen a Romániából érkező menekülteknek. A Főbizottság szóvivőjének keddi genfi bejelentése szerint a magyarországi iroda megnyitásához és idei tevékenységéhez mintegy 5,2 millió dollárra van szükség, amelyet az ENSZ tagállamainak önkéntes adományaiból kívánnak összegyűjteni. A világszervezet Menekültügyi Főbizottsága a magyar hatóságok kívánságának tesz eleget az iroda megnyitásával — írja a DPA hírügynökség, hozzátéve, hogy a hátrányos megkülönböztetés és a falurombolás miatt eddig mintegy 14 ezer, főleg magyar nemzetiségű személy menekült Romániából Magyarországra.

A Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. napilapja. Főszerkesztő Bába Iván, Főszerkesztő-helyettesek: Eördögh Bertalan és dr. Töttős Gábor. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs) és Vig József (Torontó). Munkatársak: Bálint György, dr. Böröcz István, Czakó Sándor, Gadó György, Kapfinger András, Győrffy Árpád, Mátay Mónika, Mészáros Tamás, Tamási János, dr. Tóth Edit, Veress Éva, V. Horváth Mária, Wágner Dezső. Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Felelős kiadó: Földi István ügyvezető igazgató. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Felelős vezető: dr. Károly István. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 16—277. Nyomja a Szekszárdi Nyomda Vállalat. Szekszárd, Széchenyi u. 46. Tel.: 11—422. Felelős vezető: Benizs Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a hírlapelőfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest XIII. Lehel u. 10/A. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy hónapra 115,— Ft, negyedévre 345,— Ft, fél évre 690,— Ft, egy évre 1.380,— Ft. Indexszám: III/PNL/31/TO/1989 ISSN szám: 0864—9170